Colofon

Inspectie Militaire Gezondheidszorg

Adres
De Zwaluwenberg, gebouw 2
Utrechtseweg 225-D2
1213 TR Hilversum
☏ 088 9566322

Postadres
Postbus 155
1230 AD Loosdrecht
MPC 51R
https://intranet.mindef.nl/bs_2021/Directies/IMG/Index.aspx

Datum
November 2023

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarplan 2024 van de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG). Hierin bepalen we onze koers voor het komende jaar. Dat doen we niet alleen, maar samen met de defensieorganisatie en onze externe ketenpartners.

Nu onze missie, visie en kernwaarden staan, wil ik als IMG inzetten op de bekendheid en zichtbaarheid van onze inspectie en op de kwaliteit van ons eigen toezicht. Daarnaast hebben we overkoepelende toezichtsthema's gedefinieerd en zetten we de activiteiten in onze vijf toezichtsdomeinen voort.

'It takes two to tango': toezicht is een product van interactie. Toezicht vanuit een Ivoren Toren, zonder contact en interactie, levert enkel dode letters op. Vanuit mijn kant ga ik mijn best doen voor interactie met de organisatie. Daarom zetten wij als IMG bewust in op transparantie, verbinding en (wederzijds) vertrouwen.

Welke behoeften en problemen spelen er in de organisatie en bij de medewerkers? En hoe kunnen wij daar, als inspectie, verbinding mee krijgen en vanuit daar bijdragen om het beter te maken? Het vraagt van ons dat we ons verbinden met alle lagen van de organisatie en met alle medewerkers binnen ons toezichtsdomein. Dat is waar wij ons voor in gaan zetten.

Brigadegeneraal M.Y. (Manon) Molenaar
Inspecteur Militaire Gezondheidszorg

Inhoud

1 Over de IMG 6

2 Geplande activiteiten 2024 7
- 2.1 Doorontwikkeling IMG 7
- 2.2 Reguliere activiteiten 7
- 2.3 Toezichtsthema's 2024 7
- 2.4 Domeinspecifieke toezichtsactiviteiten 9

3 Bijlage 12
- 3.1 Afkortingen 12

1 Over de IMG

Missie

De IMG draagt bij aan de inzetbaarheid van militairen door de zorg voor gezondheid van defensiepersoneel te bewaken, beschermen, behouden en te

Visie

In 2028 is het vertrouwen van de medewerkers van Defensie in de IMG zodanig dat:
Zij de IMG als toezichthouder actief benaderen en betrekken, omdat zij ervaren dat de IMG bijdraagt aan goede kwaliteit en continue verbetering van zorg voor gezondheid.
Hierdoor kan de IMG effectief toezicht houden, daar waar nodig.

Toezichtsdomeinen

- Reguliere militaire gezondheidszorg
- Operationele militaire gezondheidszorg
- Gezondheidsbescherming
- Voedselveiligheid
- Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming

Dit doen we

In samenwerking met externe toezichthouders

- IGJ
- ANVS
- NVWA

Volgens de 7 principes goed toezicht

1. Onafhankelijk
2. Transparant
3. Professioneel
4. Samenwerkend
5. Slagvaardig
6. Selectief
7. Reflectief

Kernwaarden

- We zoeken actief *verbinding* met onze omgeving en zijn onafhankelijk in ons oordeel.
- We stimuleren *leren en verbeteren* en handhaven als dat nodig is.
- We handelen vanuit *gezond vertrouwen*, binnen het besef dat vertrouwen een wederkerig proces is.
- We zijn *transparant* over ons proces en zorgvuldig met het delen van informatie.

2 Geplande activiteiten 2024

We gaan in 2024 verder met de doorontwikkeling van de IMG. We richten ons op het versterken en het vernieuwen van ons toezicht. Nieuw is dat we ons toezicht inrichten aan de hand van overkoepelende thema's. Naast het staande toezicht reserveren we tijd voor ongeplande activiteiten, zoals meldingen en signalen. In ons toezicht sluiten we, waar relevant, aan bij de onderwerpen uit de jaarplannen van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ), de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS).

2.1 Doorontwikkeling IMG

Vorig jaar investeerden we flink in de doorontwikkeling van de IMG. De missie, visie en kernwaarden staan. Zij geven ons richting. We zijn in 2023 gestart met het vormgeven van de reorganisatie en verwelkomen nieuwe medewerkers.

Bekendheid en zichtbaarheid IMG

De vernieuwing van de missie, visie en kernwaarden, de werkwijze en de medewerkers van de IMG zijn nog niet breed bekend. Voor effectief toezicht investeren we in 2024 daarom in de bekendheid en in de zichtbaarheid van de IMG. We gaan op werkbezoeken bij onze ketenpartners, waarbij de IMG haar nieuwe medewerkers kan voorstellen en haar missie, visie en kernwaarden kan uitdragen. Op deze manier, of op andere interactieve manieren, kan de IMG tevens een indruk krijgen van welke punten er bij de ketenpartners goed gaan en waar de eventuele zorgen liggen. Wij nodigen medewerkers uit om bij ons te komen, of om ons uit te nodigen.

Kwaliteit van het toezicht

Wij zijn kritisch op de kwaliteit van ons eigen toezicht. Dit jaar starten we daarom met een certificeringstraject. Wij willen onze eigen processen extern laten toetsen. Daarnaast vinden we het belangrijk dat er een wisselwerking is op kwaliteit tussen ons en ons toezichtsdomein. We zetten daarom in op het transparant en toetsbaar maken van ons toezicht.

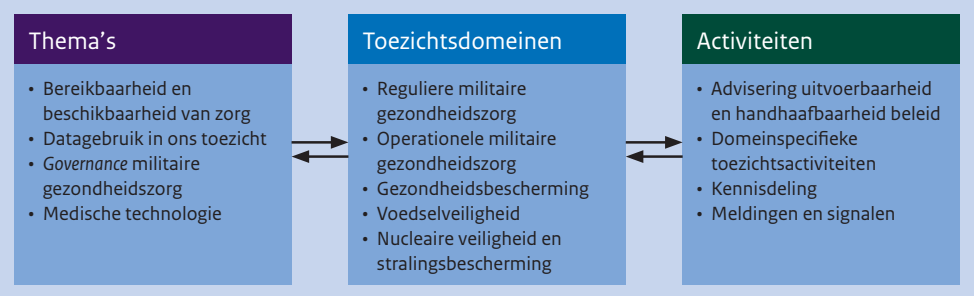
2.2 Reguliere activiteiten

We pakken meldingen en signalen op van bijvoorbeeld incidenten, calamiteiten en ernstige en/of structurele tekortkomingen. We handelen deze af en interveniëren waar nodig. Wij zijn daarnaast een vraagbaak voor professionals over de interpretatie van wet- en regelgeving en bij dilemma's. Ook adviseren wij in de driehoek van 'Beleid, Uitvoering en Toezicht' over de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van nieuw beleid.

2.3 Toezichtsthema's 2024

In 2024 worden de toezichtsactiviteiten van de IMG deels ingericht naar overkoepelende thema's. We sluiten, waar relevant, aan bij thema's van betrokken externe inspecties. Daarnaast voert de IMG domeinspecifieke activiteiten uit.

De thema's voor 2024 zijn:
- Bereikbaarheid en beschikbaarheid van zorg;
- Medische technologie;
- Datagebruik in toezicht;
- *Governance* Militaire Gezondheidszorg (MGZ).

Figuur 1: relaties tussen thema's, toezichtsdomeinen en activiteiten IMG

Bereikbaarheid en beschikbaarheid van zorg

Op grond van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) zijn zorgaanbieders verplicht om goede zorg te leveren: zorg van goede kwaliteit, veilig, doeltreffend, doelmatig en patiëntgericht. Deze zorg wordt tijdig verleend en is afgestemd op de behoefte van de patiënt(en). Hieruit volgt dat een zorgaanbieder de continuïteit van zorg moet waarborgen. Belangrijke aspecten van de continuïteit van zorg zijn de bereikbaarheid en beschikbaarheid. Ook de IGJ besteedt extra aandacht aan dit onderwerp vanwege de krapte van zorgpersoneel op de arbeidsmarkt.

Het afgelopen jaar zijn er diverse meldingen en signalen binnengekomen over slechte bereikbaarheid en langere wachttijden binnen het Eerstelijns Gezondheidszorgbedrijf (EGB) en de Defensie Tandheelkundige Dienst (DTD). De IMG startte in 2023 een focusonderzoek, doorlopend in 2024, naar de beschikbaarheid en bereikbaarheid van de gezondheidscentra. Dit onderzoek is onderdeel van het systeemtoezicht EGB en DTD en valt binnen het domein Reguliere Zorg.

Medische technologie

Onderdeel van goede gezondheidszorg is de beschikbaarheid en de veilige toepassing van medische producten en technologieën. Vanwege de complexiteit van de sector medische technologie nam de IMG in 2023 een speciale inspecteur aan met medische technologie als focusgebied.

Toezicht op medische technologie krijgt het komende jaar een plek binnen alle toezichtdomeinen van de IMG (met uitzondering van voedselveiligheid). Wij inventariseren de staat hiervan binnen Defensie. Daarbij kijken wij naar productveiligheid en naar de wijze waarop wet- en regelgeving momenteel wordt toegepast (zoals de *Medical Device Regulation* (MDR) en *In-Vitro Diagnostics Regulation* (IVDR)). Daarnaast kijken wij naar de staat van veilige toepassing van medische technologie binnen Defensie. Op basis van deze inventarisatie maakt de IMG een plan voor de aanpak van toezicht op medische technologie.

In 2024 versterkt de IMG de samenwerking met de afdeling medische technologie van de IGJ. Hierbij worden specifieke afspraken gemaakt over het toezicht op productveiligheid binnen Defensie.

Datagebruik in toezicht

De vorderingen van datagebruik in toezicht gaan gestaag. In opdracht van de Commandant der Strijdkrachten (CDS) is het Coördinatiecentrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Gezondheid (CEAG) structurele gezondheidsmonitoring bij Defensie aan het inregelen. Het doel is de gezondheid van militairen beter beschermen en de zorgeffectiviteit verbeteren. Bij de monitoring wordt gebruik gemaakt van eerstelijns zorggegevens en plaatsingsgegevens van militairen (van 2006 tot heden). Op basis daarvan kunnen mogelijk uitspraken worden gedaan over de mate waarin bepaalde aandoeningen en ziekten bij hen voorkomen in vergelijking met andere populaties, of over de verschillen tussen diverse groepen binnen Defensie en de monitoring van de gezondheid gedurende een langere periode met voorspellingen over uitval in opleiding, loopbaan of missie. Ook in 2024 volgen wij de ontwikkelingen op het gebied van gezondheidsmonitoring.

Als toezichthouder hebben wij een rol bij de toetsing van de wettelijke grondslag van de monitoring, de borging van privacy en het medisch beroepsgeheim, en de (communicatie van) bezwaarmogelijkheden. De inspectie is betrokken bij de wijze waarop de uitkomsten gebruikt gaan worden voor de verbetering van de zorgkwaliteit. In het komende jaar volgen wij de verdere ontwikkelingen.

De IMG inventariseert in 2024 hoe wij als toezichthouder meer en effectiever gebruik kunnen maken van data. Denk hierbij aan het ophalen van betere informatie uit meldingen en signalen die wij (in)direct ontvangen, het gebruik maken van interne of externe (civiele) gegevens en op eenduidige wijze data verzamelen en analyseren.

Governance

Het primaire proces van Defensie is het gereedstellen en de inzet van militairen. Het primaire proces van de MGZ is het waarborgen van goede zorg. De MGZ richt zich op de duurzame inzetbaarheid van de individuele militair door bij te dragen aan het behoud, het herstel en de bevordering van de gezondheid en door preventie van gezondheidsschade bij de militair.

Het primaire proces van Defensie enerzijds en het primaire proces van de MGZ anderzijds zijn twee verschillende processen die binnen de defensieorganisatie geïntegreerd worden uitgevoerd. De IMG vindt het essentieel dat in de *governance* een gezond evenwicht bestaat tussen deze twee processen. Op dit moment wordt de MGZ *governance* herzien. De IMG volgt dit proces op de voet.

2.4 Domeinspecifieke toezichtsactiviteiten

Wij voeren in 2024 toezichtsactiviteiten uit in de vijf domeinen:

Reguliere militaire gezondheidszorg

Binnen de reguliere militaire gezondheidszorg zet de IMG de toezichtsactiviteiten voort waar zij vorig jaar mee startte, zoals het waarborgen van goede zorg en het systeemtoezicht bij het EGB en DTD.

Waarborgen goede zorg

In de wet is vastgelegd dat Nederlandse zorgaanbieders goede zorg moeten leveren die voldoet aan bepaalde kwaliteitseisen. Defensie heeft een eigen militair gezondheidszorgsysteem dat afwijkt van de reguliere zorg in Nederland. Zo hebben militairen geen vrije keuze aangaande zorgaanbieders; zij moeten verplicht gebruik maken van de zorg die Defensie biedt. Ook is er geen sprake van een behandelovereenkomst voor zorg, zoals civiel wel het geval is. Daarnaast wordt er door of namens Defensie zorg geleverd onder alle omstandigheden, zowel in Nederland onder reguliere omstandigheden als tijdens militaire operaties in het buitenland (hoog in het geweldsspectrum en onder bijzonder moeilijke omstandigheden).

De bovenstaande verschillen maken dat er extra aandacht moet zijn voor het borgen van goede zorg binnen Defensie. Om die reden beschouwen wij of Defensie aan de wettelijke eisen voldoet en of processen en richtlijnen om de zorgkwaliteit hoog te houden of te verbeteren helder zijn vastgelegd en zijn geborgd. Dit doet de IMG onder andere door nieuwe interne aanwijzingen en richtlijnen te toetsen op haalbaarheid en praktische uitvoerbaarheid.

Systeemtoezicht EGB/DTD

Het afgelopen jaar zijn de reguliere inspecties van de IMG op het EGB en de DTD omgevormd naar systeemtoezicht. Het systeemtoezicht richt zich op de opzet, het bestaan en de werking van hun (gecertificeerde) kwaliteitsmanagementsysteem (KMS). Cultuur en het daaraan gekoppelde gedrag vormen een belangrijke rol in het functioneren van het KMS en in een lerend werkklimaat. Toezicht op cultuur en gedrag vormt daarom een onderdeel van het systeemtoezicht. Uiteindelijk staat het eindproduct centraal: goede zorg voor militair personeel.

In 2023 doorliep de IMG een aantal stappen van het systeemtoezicht. In 2024 richt het toezicht zich vooral op de gezondheidscentra en de ketenpartners, zowel in bedrijfsvoering als in de zorglijn (tweede en derde lijn en operationeel). Daarbij bepaalt de IMG de focusgebieden op basis van alle informatie. Vanwege de urgentie (personeelstekorten en veel meldingen en signalen) is 'bereikbaarheid en beschikbaarheid' in 2023 vastgesteld als eerste focusgebied. Dit loopt door in 2024.

Operationele militaire gezondheidszorg

In 2023 heeft de IMG haar toezicht onder andere gericht op de implementatie, praktijkervaringen en evaluatie van het 'normenkader Hoofddirectie Personeel (HDP) G/03'. We blijven de ontwikkelingen volgen rond dit kerndocument voor het operationele domein. De IMG voert tevens gesprekken met alle Operationele Commando's (OPCO's) over onder andere de haalbaarheid, de uitvoerbaarheid en over het vastleggen van wettelijke eisen voor operationele gezondheidszorg.

Om een vervolg te geven aan de richting van de IMG (toezicht meer aan de voorkant van het proces), volgen wij de geneeskundige planning, besluitvorming en voorbereiding van het *NATO Force Model* (NFM) 2025 van Commando Landstrijdkrachten (CLAS). Dit doen we met inachtneming van de inrichting ketenregie door het net opgerichte Geneeskundige Commando (GnkCo) en door werkbezoeken aan betrokken eenheden en oefeningen plus het meelezen van (plannings)documenten.

Bij operationele activiteiten zijn de planning van keteninrichting met internationale middelen en *Host Nation Support* (HNS) doorgaans een onderdeel van het besluitvormingsproces en de uiteindelijke uitvoering. Vanwege de daarmee gepaard gaande complexiteit, volgt de IMG dit met aandacht.

Door het vervallen van de zorgtaken door de onderofficier logistiek geneeskundige dienst is in 2023 beperkt aandacht gegeven aan het onderwerp Combattant met Geneeskundige Neventaak (CGN). In 2024 doet de IMG een inventarisatie bij de OPCO's over de ervaringen met de inzet en de (retentie)opleiding van de CGN.

Gezondheidsbescherming

Het ontwikkelen van een gezonde levensstijl en preventieve maatregelen gericht op gezondheid krijgen steeds meer aandacht binnen Defensie. In het domein gezondheidsbescherming houdt de IMG in 2024 toezicht op gezondheidshulpinitiatieven die niet zijn ingebed binnen de DGO. De IMG hecht er grote waarde aan dat deelnemende militairen erop kunnen vertrouwen dat de initiatieven voldoen aan de kwaliteitscriteria die Defensie stelt en dat Defensie voldoet aan haar werkgeververantwoordelijkheid: het borgen van een gezonde omgeving voor haar medewerkers. De IMG is in 2023 een inventariserend onderzoek gestart naar *BaseQamp*.

Voedselveiligheid niet-Paresto-locaties

Na een eerste inventarisatie in 2023 van de verkooplocaties van voedingsmiddelen op kazernes, bezoekt de IMG in samenwerking met de NVWA in 2024 een aantal van deze niet-Paresto-locaties.

Voedselveiligheid operationeel

Naast de controle van de voedselveiligheid in Nederland is ook de voedselveiligheid in het buitenland (tijdens een oefening of uitzending) een punt van aandacht. Bij de beoordeling van de operationele planning wordt de voedselveiligheid ook meegenomen.

Levende have

In 2024 gaat de IMG het toezicht op levende have vormgeven. Dit betreft onder andere werkhonden en -paarden. In 2023 startte de werkgroep 'survival training en slachten levende have'. Het doel van de werkgroep is het opstellen van formele defensieregelgeving en richtinggevende beleidsstukken over dit onderwerp. De IMG neemt als toehoorder deel aan de werkgroep en toetst de stukken op handhaafbaarheid en uitvoerbaarheid.

Nucleaire veiligheid en stralingsbescherming

Voor het stralingsdomein heeft de IMG een separaat toezichtjaarplan. De IMG is de verantwoordelijke toezichthouder voor de stralingsbescherming die voortkomt uit het Vrijstellingsbesluit defensie Kernenergiewet (VdK). Voor de stralingsbronnen die niet onder deze wet vallen, geeft de ANVS binnenkort een complexvergunning af. Hier hoort een nieuwe organisatiestructuur onder het CEAG bij: de stralingsbeschermingsorganisatie (SBO), met aan het hoofd de algemeen coördinerend deskundige van de stralingsbeschermingseenheid (SBE). De IMG volgt deze ontwikkelingen in 2024.

Verder sluit de IMG in haar risicogestuurd toezicht aan bij relevante aandachtspunten van de ANVS:

- verstevigen rol radioactief afval en eindberging;
- versterken kennisinfrastructuur;
- dialoog en inzicht geven in ons werk.

Voor Defensie is een aantal specifieke aandachtspunten geprioriteerd:

- taken en verantwoordelijkheid stralingsbeschermingseenheid[1];
- *compliance* wet- en regelgeving operationele eenheden;
- oriëntatie van de staat van stralingsbescherming niet-ioniserende straling.

[1] Bij invoering complexvergunning.

3 Bijlage

3.1 Afkortingen

ANVS	Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming
BOE	Bijzondere Organisatorische Eenheid
CDS	Commandant der Strijdkrachten
CEAG	Coördinatiecentrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Gezondheid
CGN	Combattant met Geneeskundige Neventaak
CIBG	Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg
CLAS	Commando Landstrijdkrachten
DGI	Duurzaam Gezond Inzetbaar
DGO	Defensie Gezondheidszorg Organisatie
DTD	Defensie Tandheelkundige Dienst
EGB	Eerstelijns Gezondheidszorg Bedrijf
GnkCo	Geneeskundig Commando
HDP	Hoofddirectie Personeel
HNS	*Host Nation Support*
IGJ	Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IVDR	In-Vitro Diagnostics Regulation
KMS	Kwaliteitsmanagementsysteem
MDR	Medical Device Re*gulation*
MGZ	Militaire Gezondheidszorg
NFM	*NATO Force Model*
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
OPCO	Operationeel Commando
SBE	Stralingsbeschermingseenheid
SBO	Stralingsbeschermingsorganisatie
SG	Secretaris-generaal
VdK	Vrijstellingsbesluit defensie Kernenergiewet
Wkkgz	Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg

Inspectie Veiligheid Defensie
Ministerie van Defensie

Jaarplan 2024

Inspectie Veiligheid Defensie

Colofon

Inspectie Veiligheid Defensie

Adres
Majoor Jan Linzel Complex
Brasserskade 227a
2497 NX Den Haag

Postadres
Postbus 90701
2509 LS Den Haag
MPC 58B

www.ivd.nl

Datum
November 2023

Voorwoord

In mei 2023 vierde de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) haar eerste lustrum met een geslaagd congres. In de eerste vijf jaar is er veel gebeurd. De IVD bouwde een solide organisatie, publiceerde de resultaten van zo'n twintig onderzoeken en breidde haar toezicht gestaag uit.

Het jaar 2024 staat voor de IVD in het teken van uitbreiding en vernieuwing. Eind 2023 werd de formatie van de inspectie uitgebreid en nam zij een flink aantal nieuwe medewerkers aan. Zij zullen in 2024 met hun werkzaamheden beginnen. De groei vergt aandacht voor de sociale cohesie in de organisatie, maar zal de mogelijkheden vergroten om onderzoek te doen. De uitbreiding maakt ook werkzaamheden mogelijk waar de inspectie tot nu toe niet of nauwelijks capaciteit voor had.

Defensie maakt een ingrijpende transitie door en het toezicht groeit mee. De inspectie volgt de ontwikkelingen bij Defensie nauwgezet en stemt haar toezicht daar mede op af. Voorvalonderzoek blijft onverminderd een hoofdtaak, maar meer en meer wil de inspectie ook kansen en risico's signaleren, agenderen en hierover met de organisatie in gesprek gaan. Voor de IVD blijft verhoging van de veiligheid daarbij voorop staan.

Wim Bargerbos
Inspecteur-Generaal Veiligheid

Inhoud

1 Over de IVD 6
1.2 De organisatie van de IVD 7

2 Toezicht in 2024 8
2.1 Activiteiten 8
2.2 Onderzoeken 9
2.3 Overzicht toezicht in 2024 11

3 Bijlage 12
3.1 Afkortingen 12

1 Over de IVD

Veilig werken is een verantwoordelijkheid van de defensieorganisatie en van iedere defensiemedewerker, militair en burger. Defensie moet daarom streven naar zo weinig mogelijk voorvallen.

Om de veiligheid te verhogen, houdt de IVD toezicht op zowel de fysieke als de sociale veiligheid binnen de defensieorganisatie. Het gaat om de taakuitvoering door Defensie op het gebied van veiligheid, met inbegrip van operaties in missiegebieden. Ook leidt en verricht zij onderzoek naar ernstige voorvallen. De toetsing van de uitvoerbaarheid van voorgenomen beleid en de handhaafbaarheid van uitvoeringsregels op het gebied van veiligheid behoort eveneens tot het takenpakket van de inspectie (ex ante beleidstoets). Tot slot adviseert de inspectie gevraagd en ongevraagd de minister van Defensie over veiligheidsvraagstukken.

Het is de missie van de inspectie om met haar toezicht Defensie te stimuleren de veiligheid van de defensiemedewerkers continu te verbeteren. Met haar toezichtactiviteiten levert de inspectie een bijdrage aan het verhogen van de veiligheid en het veiligheidsbewustzijn, en aan het vergroten van het lerend vermogen van de organisatie als geheel. De inspectie verricht haar werk volgens de kernwaarden ‘vakkundig, onafhankelijk, respectvol en transparant’.

De veiligheidssituatie in de wereld verslechtert en dat vraagt om een sterke krijgsmacht die gereed is voor alle hoofdtaken. De defensieorganisatie maakt daarom een ingrijpende transitie door en daarbij is toezicht geen luxe maar noodzaak. Toezicht is een belangrijk en waardevol instrument om de benodigde veranderingen trefzeker te sturen. Het is de ambitie van de IVD om juist ook in tijden van verandering veiligheid als wezenskenmerk van de bedrijfsvoering de benodigde aandacht te geven.

In staat zijn mee te bewegen met het toezichtdomein vergt een investering van de inspectie in tijd en in capaciteit. Het jaar 2024 staat voor de IVD als organisatie dan ook in het teken van uitbreiding en vernieuwing. De transitie die Defensie doormaakt in combinatie met de veranderende opvattingen over toezicht, zoals weerspiegeld in de aankomende Wet op de rijksinspecties, vraagt om een duidelijke positie van het toezicht bij Defensie.

Het vijfjarig bestaan van de inspectie in 2023 was aanleiding om terug te blikken op de resultaten van de afgelopen jaren en het was een mooi moment voor een nieuw managementteam om de koers en ambities voor de komende jaren aan te scherpen. Dat doet de IVD in haar Meerjarenperspectief, dat zij in de loop van 2024 presenteert en waarin zij haar aandachtsgebieden voor de komende drie jaar toelicht.

1.2 De organisatie van de IVD

Uitbreiding

Defensie groeit en het toezicht groeit mee. Dit is nodig om de kwaliteit van het toezicht te kunnen waarborgen. In 2023 is de inspectie uitgebreid met dertien functies. In weerwil van de krapte op de arbeidsmarkt heeft de inspectie voldoende nieuwe medewerkers weten aan te trekken. Deze uitbreiding maakt het de inspectie mogelijk haar takenpakket te verruimen, bijvoorbeeld met ex ante beleidstoetsing. De inspectie zal de personele impuls ook benutten om haar onderzoeksteams te versterken en zo de doorlooptijd van onderzoeken te verkorten.

In de eerste helft van 2024 krijgt de uitbreiding van de IVD vorm. Om de relatief forse uitbreiding in goede banen te leiden, heeft de inspectie in 2023 meegedaan aan een pilotproject om een strategisch personeelsplan te ontwikkelen. De inspectie ontwikkelde ook een basisleergang Toezicht om minder ervaren collega's en de nieuwe aanwas goed op weg te helpen. De leergang biedt onder meer inzicht in de samenstelling en werking van de defensieorganisatie, de plaats van het toezicht, de beginselen van goed toezicht, onderzoeksmethodieken en veiligheidsleerstukken. Ook (nieuwe) medewerkers van andere interne toezichthouders bij Defensie kunnen deelnemen aan deze leergang. Dit biedt mogelijkheden voor synergie en versterkt de onderlinge samenwerking. Deze basisleergang is ook de opmaat voor een structureel opleidingsplan door en voor de toezichthouders bij Defensie.

Kwaliteitsmanagementmodel

Om het leren bij Defensie te stimuleren en de veiligheid te vergroten, zijn kwalitatief hoogwaardige toezichtproducten een voorwaarde. De interne organisatie, procedures en richtlijnen van de IVD zijn erop gericht deze kwaliteit te waarborgen. Hiervoor ontwikkelde de IVD een kwaliteitsmanagementmodel. Op basis van een nulmeting door een externe auditor eind 2022 zette de IVD een programma op om de belangrijkste verbeterpunten projectmatig aan te pakken. Dit programma bestaat uit drie verbeterprojecten gericht op het optimaliseren van het toezichtproces en de medewerkersprocessen, en het opzetten van een systematische verbetercyclus voor de IVD. Begin 2024 zijn deze projecten grotendeels voltooid.

2 Toezicht in 2024

De inspectie werkt in 2024 aan een stevig fundament om haar toezichtlijnen, -activiteiten en -aanpak voor meerdere jaren te bepalen. Daarnaast werkt de inspectie vanzelfsprekend aan lopende en nieuwe onderzoeken.

2.1 Activiteiten

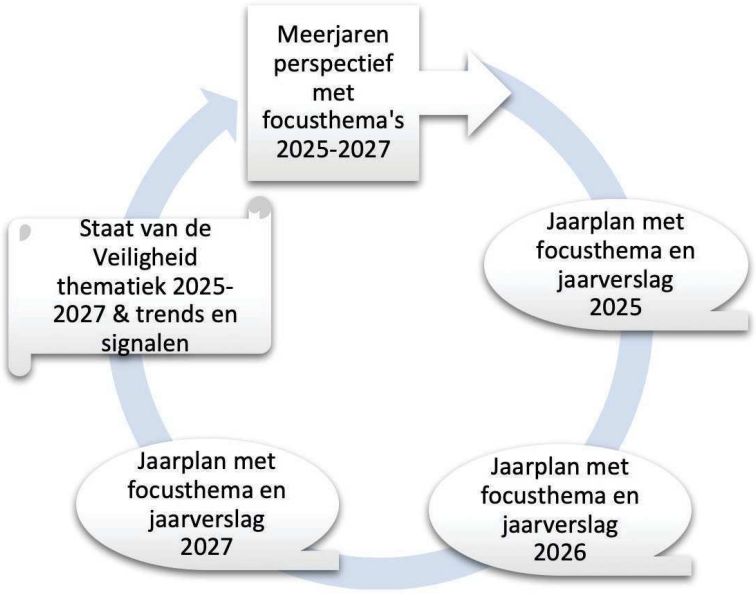
Risicoanalysemethodiek en Meerjarenperspectief 2025-2027

De inspectie zet haar capaciteit meer en meer in waar de veiligheidsrisico's voor de defensieorganisatie en de toegevoegde waarde van toezicht het grootst zijn. De IVD begon in 2023 met de ontwikkeling van een risicoanalysemethodiek, die het mogelijk maakt risico's beter te identificeren en het planbare onderzoek beter richten. Consultatie van partijen binnen en buiten Defensie, opbrengsten van toezichtactiviteiten en ontwikkelingen in het toezichtdomein zijn belangrijke bestanddelen van deze analyse. Op basis van haar risicoanalyse stelt de inspectie in de eerste helft van 2024 haar eerste Meerjarenperspectief op voor de jaren 2025-2027.

De toezichtcyclus en de Staat van de Veiligheid

De huidige toezichtcyclus van de IVD bestaat uit een jaarverslag en een jaarplan. In het jaarverslag kijkt de inspectie terug en doet ze verslag van het toezicht en de resultaten van het afgelopen jaar. In het jaarplan blikt de IVD vooruit en stelt zij een programma vast met concrete doelstellingen en activiteiten. Vervolgens wil de inspectie met een Staat van de Veiligheid het veiligheidsbewustzijn van Defensie vergroten door de organisatie een spiegel voor te houden en te reflecteren op wat zij aan ontwikkelingen (kansen en risico's) ziet.

De inspectie bouwt de Staat van de Veiligheid tijdens de meerjarencyclus op en kan door zijn bredere scope meer informatie, reflectie en duiding bieden. Met de Staat van de Veiligheid sluit de inspectie haar eerste meerjarencyclus in 2027 af, waarna een nieuwe start. De inspectie begint klein met het opbouwen van de staat van-rapportage, die in eerste instantie kwalitatief van aard is en aansluit op de thema's van het meerjarenperspectief.

Figuur 1: Toezichtcyclus

Ex ante beleidstoets
Een van de taken van de IVD is het vooraf (ex ante) toetsen van de uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid van beleidsinitiatieven en uitvoeringsregels op het gebied van veiligheid. In 2023 zette de inspectie de eerste stappen om deze toets vorm te geven. Als onderdeel van de personele versterking nam zij hiervoor nieuwe medewerkers aan.

Volgen van aanbevelingen van de inspectie
De IVD wil met haar toezicht het lerend vermogen van Defensie bevorderen. Zij streeft ernaar de organisatie te stimuleren zelf de risico's op het gebied van veiligheid beter te onderkennen, de effectiviteit van verbetermaatregelen te beoordelen en waar nodig bij te sturen. De inspectie heeft er ook zelf belang bij na te gaan of en in hoeverre de defensieonderdelen haar aanbevelingen benutten en in de praktijk brengen. In 2024 gaat de inspectie daarmee aan de slag.

Netwerk Sociale Veiligheid
In 2024 geven de IVD en de Directie Veiligheid samen vorm aan een Netwerk Sociale Veiligheid. Dit heeft als doel partnerschappen op te bouwen en kennis over te dragen. Dat levert de IVD een beeld op van wat er in de organisatie speelt op het gebied van sociale veiligheid, welke initiatieven effect hebben, en waar aanvullende initiatieven, ook door de IVD, nodig zijn.

(Internationale) samenwerking
Voor een toezichthouder van een grote organisatie zoals Defensie is samenwerken van groot belang. De IVD blijft daarom vanzelfsprekend ook in het aankomend jaar investeren in de samenwerking met de andere toezichthouders bij Defensie en met externe toezichthouders, en andere partijen:

- ***Toezichtberaad Defensie***: door samen te werken verstevigen de interne toezichthouders de positie van het toezicht bij Defensie, dat in het besturingsmodel Besturen bij Defensie (BBD) complementair is aan beleid en uitvoering. In 2024 zetten de interne toezichthouders de samenwerking voort op het gebied van onder andere training van personeel, datagedreven informatiegestuurd toezicht, verslaglegging en archivering. Het Ondersteuningsteam Toezicht (OTT) ondersteunt het Toezichtberaad en zijn leden.
- ***Inspectieraad***: De IVD is lid van de Inspectieraad, het samenwerkingsverband van de rijksinspecties. De Inspectieraad bevordert dat rijksinspecties hun toezicht uitoefenen in overeenstemming met de principes van goed toezicht: onafhankelijk, professioneel, transparant, selectief, slagvaardig, samenwerkend en reflectief. De IVD is actief betrokken bij het interdepartementale traject in aanloop naar de Wet op de rijksinspecties, die de onafhankelijkheid van rijksinspecties moet waarborgen.
- ***Internationale samenwerking***: met het oog op de voortschrijdende internationale defensiesamenwerking is het van belang dat de inspectie contacten onderhoudt met buitenlandse toezichthouders over werkwijzen en samenwerkingsmogelijkheden. De IVD bouwt verder aan haar internationale netwerk van toezichthouders op het gebied van veiligheid. Contacten zijn er al met België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

2.2 Onderzoeken

In 2024 voltooit de IVD de volgende onderzoeken:

Schietincident Erbil
De inspectie doet onderzoek naar een schietincident op *Erbil International Airport*, Irak op 21 augustus 2022. Tijdens wapenonderhoud op het kamp is een militair van de landmacht ernstig gewond geraakt. Het doel van dit onderzoek is te verklaren hoe dit schietincident heeft kunnen gebeuren.

Defensie en risico-inventarisaties & -evaluaties (RI&E's)
De inspectie onderzoekt hoe Defensie de sturing en monitoring heeft ingericht om periodiek RI&E's uit te voeren, hoe dit in de praktijk werkt en hoe Defensie de effectiviteit van het RI&E-proces kan verbeteren.

Voertuigvoorvallen

Op 23 februari 2023 deed zich een voorval voor in Hoogersmilde. Tijdens een oefening van de Luchtmobiele Brigade gleed een voertuig van de onverharde weg in een greppel. Het voertuig rolde daarbij om, waardoor de boordschutter bekneld raakte en ook andere inzittenden gewond raakten. Gezien de ernst van het ongeval besloot de IVD onderzoek te doen naar dit voorval. Dit onderzoek is uitgebreid met het ongeval met een Fennek in de nacht van 8 op 9 mei 2023 op oefenterrein De Vlasakkers en dat met een voertuig op 31 augustus 2023 tijdens een oefening in Oostenrijk. De inspectie onderzoekt de achterliggende oorzaken van deze voorvallen en of er overeenkomsten zijn met ongevallen met voertuigen die de IVD eerder onderzocht. De inspectie bekijkt ook in hoeverre de maatregelen die Defensie na eerdere ongevallen aankondigde, effect hebben gesorteerd.

Deskundigheid op de werkplek

De IVD is een onderzoek gestart om in beeld te brengen hoe operationele eenheden omgaan met een gebrek aan deskundigheid op de werkplek. Het gaat daarbij om aansprekende voorbeelden en succesverhalen, maar ook om dilemma's waarmee eenheden in de praktijk worden geconfronteerd. De IVD wil de lokale vindingrijkheid van defensiemedewerkers laten zien, om ervan te leren en collega's elders in de organisatie te inspireren.

Missies

In 2021 zette de inspectie het meerjarige onderzoek Missies op, om de veiligheid tijdens inzet van de krijgsmacht in het buitenland in beeld te brengen. Het programma bestond bij aanvang uit drie delen, te weten een onderzoek naar de voorbereidingsfase, een onderzoek naar de uitvoeringsfase en een onderzoek naar de *redeployment*/evaluatiefase van een missie. In het eerste onderzoek stond de missie in de Straat van Hormuz (EMASOH) centraal. Het tweede onderzoek stond in het teken van de NAVO-missie *enhanced Forward Presence* (eFP) in Litouwen. De eerste twee onderzoeken zijn voltooid. Op basis van inzichten uit andere onderzoeken van de IVD en uit externe onderzoeken naar missies, besloot de inspectie af te zien van het voorgenomen derde onderzoek, omdat dit naar verwachting op dit moment geen nieuwe inzichten oplevert. In plaats hiervan kiest de IVD in 2024 voor een andere insteek: zij bekijkt onder meer op welke manier Defensie eerdere aanbevelingen van de inspectie heeft meegenomen in de uitbreiding van de Nederlandse inzet in Irak met ingang van mei 2024 en hoe hieraan in praktijk uitvoering wordt gegeven.

Evaluatie onderzoek Quad-ongeval

De IVD onderzoekt of Defensie de kwaliteit van intern voorvalonderzoek verder kan verbeteren. Daartoe analyseert de inspectie het onderzoek van een Commissie van Onderzoek naar een quad-ongeval in 2021 op de Leusderheide en ervaringen van eerdere commissies.

Systeemgericht toezicht

De IVD voert sinds 2022 systeemgericht toezicht uit. Aan de hand van de *Harmonized Structure* beoordeelt zij met deze vorm van toezicht de ontwikkeling van het veiligheidsmanagementsysteem bij de defensieonderdelen. Deze structuur vormt de gemeenschappelijke basis voor managementsystemen volgens de Internationale Organisatie voor Standaardisatie (ISO). Met systeemgericht toezicht maakt de IVD inzichtelijk waar de defensieonderdelen staan in de ontwikkeling van hun veiligheidsmanagementsysteem.

Na voltooiing van cluster 2 (doelen, risicomanagement, *Plan-Do-Check-Act cyclus* en procesbeheersing) vervolgt de inspectie het systeemgerichte onderzoek in 2024 met het resterende deel van cluster 3 (voldoende, voor hun taak geschikte mensen en middelen, documentatie en communicatie) en de start van cluster 4 (interne audits, het leren van incidenten en de directiebeoordeling). Met de Aanwijzing Gereedstelling Defensie (AGDEF) is de defensieonderdelen opgedragen in 2023 een directiebeoordeling uit te (laten) voeren op de werking van het Veiligheid, Gezondheid en Milieu (VGM) managementsysteem. De IVD beoordeelt de uitvoering hiervan in 2024 en gaat na wat de onderdelen met de uitkomsten van deze directiebeoordeling hebben gedaan.

2.3 Overzicht toezicht in 2024

	Start onderzoek/ activiteit	Omschrijving	Status
1	2022	Schietincident Erbil	→
2	2022	Defensie en risico-inventarisaties & -evaluaties (RI&E's)	→
3	2023	Meerjarenperspectief '25-'27	→
4	2023	Opzet Staat van de Veiligheid	→
5	2023	Ontwikkeling proces ex ante beleidstoets	→
6	2023	Voertuigvoorvallen	→
7	2023	Deskundigheid op de werkplek	→
8	2023	Resterende onderzoeken cluster 2 systeemgericht toezicht	→
9	2023	Evaluatie onderzoek quad-ongeval	→
10	2024	Start derde onderzoek programma missies	🖉
11	2024	Themaonderzoek volgen van aanbevelingen van de inspectie	🖉
12	2024	Start netwerk sociale veiligheid	🖉
13	2024	Cluster 3 systeemgericht toezicht Cluster 4 systeemgericht toezicht	→ 🖉
14	2024	Basisleergang Toezicht	🖉

→: doorlopend(e) onderzoek of activiteit
🖉: nieuw(e) onderzoek of activiteit

3 Bijlage

3.1 Afkortingen

AGDEF	Aanwijzing Gereedstelling Defensie
BBD	Besturen bij Defensie
ISO	Internationale Organisatie voor Standaardisatie
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
OTT	Ondersteuningsteam Toezicht
RI&E	Risico-inventarisaties & -Evaluatie
VGM	Veiligheid, Gezondheid en Milieu

Ministerie van Defensie

Jaarplan 2024

Militaire Luchtvaart Autoriteit

Colofon

Militaire Luchtvaart Autoriteit

Adres
Brasserskade 227a
2497 NX Den Haag

Postadres
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
MPC 58H

Datum
November 2023

Voorwoord

Voor u ligt het Jaarplan 2024 van de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA). Dit openbare jaarplan geeft bestuurders en partners in de (militaire) luchtvaartsector zicht op de wijze van toezicht, nationale en internationale samenwerking, (door)ontwikkeling van de luchtvaarteisen en zowel de interne verbeterdoelstellingen van de MLA als de verbeterdoelstellingen voor het Nederlandse *Military Aviation System* (NLD-MAS).

De activiteiten van de MLA zijn in 2024 voor een groot deel gerelateerd aan de (verdere) introductie van nieuwe wapensystemen binnen Defensie en de transitie van het Commando Luchtstrijdkrachten. Dit brengt certificeringstrajecten en organisatiegoedkeuringen met zich mee, alsmede accreditatie van betrokken bedrijven en erkenningen van militaire luchtvaartautoriteiten buiten het NLD-MAS. Daarnaast zal in 2024 onverminderd inhoudelijk worden bijgedragen aan langlopende projecten, zoals het project Luchtruimherziening en de integratie van de militaire en civiele luchtverkeersleiding in het project 1ATM.

De MLA streeft in het kader van *interoperability* en vliegveiligheid naar harmonisatie van de militaire luchtvaartregelgeving met internationale militaire luchtvaartautoriteiten. Dit is in lijn met de Defensienota 2022. Hierbij worden ten aanzien van luchtwaardigheid zoveel mogelijk de in samenspraak met de EU-landen ontwikkelde *European Military Airworthiness Requirements* (EMAR) gevolgd en de betrokken militaire luchtvaartautoriteit erkend. In de toekomst kunnen daardoor onder andere operators, onderhouders en typecertificaathouders eenvoudiger en sneller van elkaars diensten en producten gebruikmaken en wordt hiermee dubbel werk voorkomen.

Commodore J.P. Apon
Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit

Inhoud

1 Over de MLA 6
1.1 Organogram 6

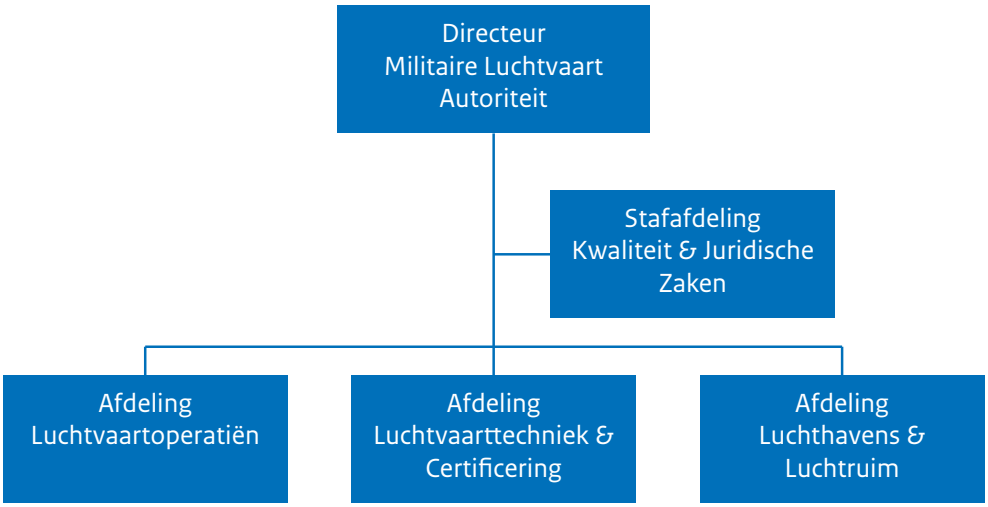
2 Geplande activiteiten 2024 7
2.1 Toezicht 7
2.2 Richtlijnen en eisen militaire luchtvaartveiligheid 7
2.3 Luchtvaartwet en Wet luchtvaart 7
2.4 Richtlijnen en eisen Air Traffic Management 8
2.5 De wijze waarop de MLA monitort, signaleert en reflecteert 8
2.6 Overzicht voorgenomen onderzoeken 8
2.7 Verbeterdoelstellingen MLA 8

3 Bijlage 9
3.1 Afkortingen 9

1 Over de MLA

De MLA is belast met het formuleren van richtlijnen en eisen met betrekking tot de Nederlandse militaire luchtvaartveiligheid. Deze richtlijnen en eisen hebben betrekking op de gehele keten van de militaire luchtvaart, zoals de initiële en blijvende luchtwaardigheid van militaire luchtvaartuigen, opleidingen en luchtvaartinfrastructuur. De bevindingen uit het toezicht kunnen voor de autoriteit aanleiding zijn om bij te sturen, of in te grijpen. De MLA houdt daarnaast toezicht op de implementatie van de luchtvaarteisen, speelt een essentiële rol in de initiële en blijvende luchtwaardigheid van vliegende wapensystemen en verleent ondersteuning aan de militaire luchtvaartsector. Dit doet de MLA vanuit haar verantwoordelijkheden en haar expertise. Tot slot neemt de MLA namens de minister van Defensie besluiten en verricht het handelingen ter uitvoering van de Luchtvaartwet en de Wet luchtvaart.

1.1 Organogram

Ontwikkelingen in het toezicht

Een ontwikkeling die ook bij andere toezichthouders van Defensie gaande is, is het systeemgericht toezicht. Daarbij ligt de nadruk veel meer op het zelfcorrigerend vermogen van organisaties, die vanuit een bestaande goedkeuring met goede kwaliteits- en veiligheidsmanagementsystemen in staat zijn om 'zichzelf te reinigen'. De MLA past al een vergaande vorm van systeemgericht toezicht toe, mede door eisen te stellen aan organisaties binnen de militaire luchtvaart op het gebied van *Quality Management Systems* (QMS) en *Safety Management Systems* (SMS). In plaats van relatief arbeidsintensieve 'productcontroles' past de MLA steeds vaker 'procescontrole' toe.

Bij organisaties waar risico's groter zijn of waar de organisatie nog in ontwikkeling is, is frequenter toezicht noodzakelijk. Op organisaties waar risico's kleiner zijn of waar aantoonbaar sprake is van een volwassen veiligheids- en kwaliteitsmanagementsysteem, kan met minder frequent toezicht worden volstaan. Deze wijze van toezichthouden past op het systeem van toezicht, zoals internationaal gehanteerd.

2 Geplande activiteiten 2024

De MLA houdt zich in 2024 onverminderd bezig met de volgende zaken:

2.1 Toezicht

- Continueringsaudits, *scope*-uitbreidingen, inspecties en *quick scans* uitvoeren bij onder andere de *operator*-, onderhouds-, luchthaven- luchtverkeersleidings- en trainingsorganisaties binnen Defensie.
- Bedrijven buiten Defensie die producten of diensten leveren aan organisaties binnen Defensie accrediteren op het gebied van militaire luchtvaart. De MLA heeft een contract met een externe partij om een deel van de accreditaties te laten uitvoeren.
- Erkennen van internationale militaire luchtvaartautoriteiten en ter zake *Implementing Arrangements* afsluiten. De door de MLA erkende buitenlandse autoriteit kan zodoende namens de MLA toezicht houden op organisaties die producten en diensten leveren ten behoeve van de Nederlandse militaire luchtvaart.
- Toezicht houden op het in acht nemen van de geluidsruimte van de militaire luchthavens en op schietrange de Vliehors op Vlieland.
- Waar relevant samenwerken met andere interne toezichthouders binnen Defensie, verenigd in het Toezichtberaad.

2.2 Richtlijnen en eisen militaire luchtvaartveiligheid

- Namens de minister van Defensie *Military Aviation Regulations* (MAR) opstellen en actualiseren, zoals de uitgifte van de hernieuwde regelgeving voor *Safety Management Systems* (SMS) in de NLD-MAR-SMS, de actualisatie van de regelgeving die geldt voor vliegvelden in de NLD-MAR-ADR (*AeroDrome*) en voor luchtverkeersdienstverlening in de NLD-MAR-ANS (*Air Navigation Services*). Ook worden de *Military Rules of the Air* (NLD-SMAR-MilRa) geïntroduceerd.
- *Interoperability* bevorderen door, in lijn met de Defensienota 2022, te streven naar een harmonisatie van de militaire luchtvaartregelgeving die door andere (Europese) militaire luchtvaartautoriteiten wordt opgesteld. Zo wordt, waar mogelijk, aansluiting gezocht bij de EMAR- en de EASA-regelgeving.
- Nieuwe regelgeving implementeren met betrekking tot simulatoren (NLD-MAR-FSTD). Deze regelgeving geldt ook voor RPAS-simulatoren, waar mondiaal nog geen richtlijnen voor zijn.
- Bestaande regelgeving met betrekking tot RPAS aanpassen en, indien nodig, nieuwe regelgeving opstellen, opdat het mogelijk wordt sneller en beter in te spelen op ontwikkelingen op dit gebied.
- *Examiners*-cursussen verzorgen ten behoeve van de toekenning en verlenging van vliegbrevetten.
- Nieuwe regelgeving ontwikkelen met betrekking tot zogenaamde *Military Mission Conditions* en risicoacceptatie.

2.3 Luchtvaartwet en Wet luchtvaart

- Beoordelen of voor vliegtuigen een Militair Type Certificaten (MTC) en een Bewijs van Luchtwaardigheid (BvL) kan worden afgegeven. Bij grote wijzigingen van het type ontwerp van een vliegtuig wordt de wijziging getoetst en het MTC bijgewerkt.
- Uitvoeren van luchtvaartregisteractiviteiten voor nieuw in te stromen vliegtuigen, zoals de C-390, Caracal en Skeldar.
- De minister van Defensie adviseren met betrekking tot militaire luchtvaartwetgeving.
- Beschikkingen, veelal ontheffingen, afgeven ter uitvoering van de militaire luchtvaartwetgeving.

2.4 Richtlijnen en eisen Air Traffic Management

- Formuleren van richtlijnen en eisen met betrekking tot *Air Traffic Management* (ATM). De MLA werkt hierbij samen met het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat in een gezamenlijke ATM-beleidseenheid. In 2024 vindt een grote wijziging plaats, waarbij taken van de militaire luchtverkeersleiding overgedragen worden aan Luchtverkeersleiding Nederland.

2.5 De wijze waarop de MLA monitort, signaleert en reflecteert

- De MLA monitort de militaire luchtvaartsector door *audits* en *quick scans* uit te voeren en voorvalmeldingen te volgen. Daarbij stelt zij zeker dat de nodige (preventieve en correctieve) acties en borging plaatsvinden. Indien nodig vindt intensiever toezicht plaats.
- De MLA monitort wijzigingen in civiele luchtvaartregelgeving die raakvlakken hebben met de Nederlandse militaire luchtvaartregelgeving. Waar nodig past de MLA de MAR aan via een gecontroleerd proces.
- De MLA voert gesprekken met sleutelfunctionarissen binnen de militaire luchtvaartorganisaties bij aanvang van hun functie.
- De MLA voert interne audits uit, met het oog op verbetering van haar taaktuitvoering.
- Buitenlandse autoriteiten voeren erkenningsaudits uit bij de MLA. Uit deze audits volgt of de MLA voldoet aan de op ICAO gebaseerde *critical elements* die gelden voor militaire luchtvaartautoriteiten.

2.6 Overzicht voorgenomen onderzoeken

- Binnen het NLD-MAS is de analyse en opvolging van voorvalmeldingen van groot belang. Daarbij geldt dat alle relevante partijen in het NLD-MAS hiervan op de hoogte worden gesteld en dat eventuele verbetermaatregelen worden geborgd. De MLA is voornemens om hier binnen het NLD-MAS in 2024 onderzoek naar te doen.
- Uitvoeren van *quick scans* luchttransport gevaarlijke stoffen binnen het kader van uitgegeven *Special Permission*, bij vertrek van of aankomst op een Nederlands militair vliegveld. Hiermee controleert de MLA of bekend gemaakt is met welke *non-compliant*-goederen in Nederlands luchtruim wordt gevlogen.
- Ketenonderzoek doen, als dit noodzakelijk wordt geacht als gevolg van gelijksoortige constateringen in verschillende soorten militaire luchtvaartbedrijven.

2.7 Verbeterdoelstellingen MLA

- Militaire luchtvaarteisen verder synchroniseren met andere internationale militaire partner-autoriteiten. Het doel daarbij is een gemeenschappelijke set aan minimale eisen te ontwikkelen en toe te passen ten behoeve van de militaire luchtvaartveiligheid. Hierdoor wordt internationale operationele samenwerking op dit gebied eenduidiger en eenvoudiger.
- De organisatiestructuur van de MLA alsook het functiebestand tegen het licht houden. De MLA heeft deelgenomen aan het pilotproject Strategische Personeelsplanning (SPP). De uitkomsten van dit project worden uitgewerkt. In dit kader past ook de terugkerende verbeterdoelstelling om de beschikbare personele capaciteit in balans te brengen met de werklast die zal toenemen, vanwege de recente geopolitieke ontwikkelingen en de gevolgen hiervan voor de defensieorganisatie. Ook de introductie van nieuwe wapensystemen vergroot de werklast.

3 Bijlage

3.1 Afkortingen

1ATM	*1 Air Traffic Management*
BvL	Bewijs van Luchtwaardigheid
D-MLA	Directeur Militaire Luchtvaart Autoriteit
EMAR	*European Military Airworthiness Requirements*
MAR	*Military Aviation Regulation*
MAS	*Military Aviation System*
MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
MTC	Militair Type Certificaat
NLD-MAS	Nederlands *Military Aviation System*
QMS	*Quality Management System*
RPAS	*Remote Piloted Aerial Systems*
SMS	*Safety Management System*
SPP	Strategische Personeelsplanning

Ministerie van Defensie

Toezichtjaarplan 2024
Beveiligingsautoriteit

Colofon

Beveiligingsautoriteit

Adres
Kalvermarkt 32
Postbus 20701
2511 CB ‘s-Gravenhage

Postadres
MPC 58B
2500 ES ‘s-Gravenhage

Opsteller
Dhr. M. van Ree MIM
Toezichthouder integrale beveiliging

Datum
November 2023

Voorwoord

Het Ministerie van Defensie levert een belangrijke bijdrage aan de bevordering van vrede en veiligheid in de wereld. Personeel, informatie en materieel zijn van wezenlijk belang om de taken effectief uit te voeren. De organisatie moet bij de taakuitvoering onder alle omstandigheden kunnen vertrouwen op de continuïteit en de betrouwbaarheid van de bedrijfsprocessen en op de benodigde mensen en middelen. Die betrouwbaarheid garandeert de organisatie onder meer door beveiligingsmaatregelen te treffen. Dit wordt uitgevoerd door het beveiligen van de door de defensieonderdelen aangemerkte Te Beschermen Belangen (TBB). Informatie, zowel in fysieke- als in elektronische vorm, IT-diensten, fysieke locaties en materieel kunnen ook worden aangemerkt als een TBB. De ernst en omvang van potentiële schade bepaalt de mate van de vereiste beveiliging. Onder 'schade' valt zowel materiële schade als immateriële schade. Beveiliging wordt uitgevoerd op basis van risicomanagement, met als doel het vinden van de juiste balans tussen het implementeren van beveiligingsmaatregelen en de beheersing van beveiligingsrisico's.

Integrale beveiliging (*security*) is niet hetzelfde als bedrijfsveiligheid (*safety*). Bedrijfsveiligheid omvat onder andere bedrijfshulpverlening, brandweerzorg, vliegveiligheid, arbeidsomstandigheden en de toepassing van milieuregels.

In dit toezichtjaarplan kijkt de Beveiligingsautoriteit (BA) vooruit en stelt het toezichtjaarprogramma vast.

De Beveiligingsautoriteit,

Hendrik J Schuthof
Digitally signed by Hendrik J Schuthof
Date: 2023.11.14 11:17:07 +01'00'

voor deze,
het afdelingshoofd Beveiliging, Gegevensbescherming en Documentaire Informatievoorziening

Kolonel H.J. Schuthof, MSc, EMSD, MA

Inhoud

1 De Beveiligingsautoriteit 6

1.1 Defensie Beveiligingsbeleid 6

1.2 Verantwoordelijkheid voor integrale beveiliging 6

1.3 Toezicht op overige normenkaders 6

1.4 Methoden van toezicht 7

1.5 Samenwerking 7

2 Geplande activiteiten 2024 8

3 Ontwikkelingen in Toezicht 9

4 Bijlage 10

4.1 Afkortingen 10

1 De Beveiligingsautoriteit

Binnen het Ministerie van Defensie houdt de BA toezicht op de integrale beveiliging. Op basis van de aanwijzing SG-A948 is de BA in zijn rol als toezichthouder formeel aangewezen als interne toezichthouder en als lid van het Toezichtberaad Defensie.

De toezichthoudende taak van de BA betreft in het algemeen het toezicht houden op de naleving van het Defensie Beveiligingsbeleid (DBB) bij alle defensieonderdelen. Daarnaast voert de BA de *National Security Authority*-rol uit voor het militaire domein (NSA-MoD). Deze rol vloeit voort uit het NATO-beleid. Vanuit deze rol houdt de BA toezicht op basis van het beveiligingskader uit het NATO- en EU-beleid, of op basis van afspraken die voortvloeien uit bi- en multilaterale verdragen. Tot slot houdt de BA toezicht op de naleving van het toetsingskader Beveiligingsnormen Inlichtingen & Veiligheidsdiensten (BNIVD), als het toezicht op de inlichtingendiensten betreft.

De BA voert twee vormen van toezicht uit, namelijk normatief- en systeemgericht toezicht. Deze methoden worden in paragraaf 1.4 nader uitgelegd.

1.1 Defensie Beveiligingsbeleid

Het DBB bevat het geheel aan beveiligingsnormen en bestaat uit verschillende deelgebieden:
- algemene beveiliging;
- fysieke beveiliging;
- personele beveiliging;
- informatiebeveiliging (inclusief beveiligingsmaatregelen tegen compromitterende emissies en cryptografische normen);
- *special access programs* en
- industriebeveiliging.

1.2 Verantwoordelijkheid voor integrale beveiliging

Binnen Defensie is de commandant (hieronder valt ook het hoofd van dienst, de lijnmanager, enzovoorts) verantwoordelijk voor de integrale bedrijfsvoering binnen zijn (defensie)onderdeel. Daarmee is de commandant ook verantwoordelijk voor de integrale beveiliging. Defensieonderdelen zien zelf ook toe op de naleving en de toepassing van het DBB.

1.3 Toezicht op overige normenkaders

Inlichtingendiensten

In het kader van de samenwerking tussen de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD) en de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD), toetsen en accrediteren de BA Defensie en de beveiligingsambtenaar van de AIVD gezamenlijk de systemen en locaties van beide diensten.

F-35

Naast het nationale beleid conformeert Defensie zich met het F-35 *Air System* aan richtlijnen van de Amerikaanse overheid. De BA houdt in zijn rol als *Program Security Officer* (PSO) normatief toezicht op alle *Special Access Program Facilities* (SAPF) die onder Nederlandse verantwoordelijkheid vallen. Hieronder vallen zowel gerealiseerde als in aanbouw zijnde SAPF-locaties in Nederland en in de Verenigde Staten. In zijn rol als PSO houdt de BA het toezicht samen met de Amerikaanse PSO. Het toezicht vindt jaarlijks plaats, zowel aangekondigd als onaangekondigd.

Overig
Organisaties als de Audit Dienst Rijk, de Algemene Rekenkamer, de NATO en de EU zijn externe toezichthouders. Deze toezichthouders houden systeemgericht toezicht en normatief toezicht. De BA begeleidt hierbij en bereidt toezicht, onderzoeken en/of inspecties voor.

1.4 Methoden van toezicht

Bij normatief toezicht kijkt de toezichthouder naar de geïmplementeerde beveiligingsmaatregelen en beoordeelt daarmee of aan beveiligingsnormen is voldaan. Ook kunnen beveiligingsmaatregelen op effectiviteit worden onderzocht door middel van beveiligingstesten. Normatief toezicht kan onder andere gericht zijn op TBB, fysieke en elektronische informatie, IT-voorzieningen en fysieke locaties. Toezicht kan ook gericht zijn op samengestelde en complexe belangen, zoals een informatiesysteem. Naast het toezien op de naleving omvat het toezichtraamwerk tevens:
- Vervolgtoezicht, waarbij veranderingen en verbeteringen in de loop van de tijd worden gemonitord;
- signaalgestuurd toezicht, om snel te reageren op onverwachte gebeurtenissen en
- thematisch toezicht, waarbij de nadruk ligt op specifieke relevante thema's. Deze diverse benaderingen versterken de toezichtinspanningen en dragen bij aan de conformiteit en kwaliteit van het toezicht.

Met systeemgericht toezicht bekijkt de BA de opzet, het bestaan en de effectieve werking van processen en beheersingsmaatregelen die noodzakelijk zijn voor een defensieonderdeel om te garanderen dat aan het DBB wordt voldaan. Bij deze vorm van toezicht staat de mate van borging van de zogenaamde Plan-Do-Check-Act-cyclus (PDCA-cyclus) centraal.

1.5 Samenwerking

Om de samenhang en de kwaliteit van toezicht te verbeteren, werken de interne toezichthouders bij Defensie samen. De interne toezichthouders zijn: de Beveiligingsautoriteit (BA), de Functionaris voor Gegevensbescherming (FG), de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD), het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) en de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA). De samenwerking wordt gezocht op verschillende onderdelen, zoals de afstemming van toezichtagenda's. Ook wordt gezamenlijk het toezichtproces versterkt op het gebied van methodologie en redactie.

Toezichtberaad
In 2020 verenigden de interne toezichthouders zich in het Toezichtberaad Defensie met als doel de kwaliteit te verbeteren en de samenhang van het interne toezicht te versterken. De Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht (IGK) en een vertegenwoordiger van het Bureau Secretaris-Generaal nemen als toehoorder deel aan het beraad. De IGK is geen toezichthouder, maar zijn onderzoeken verrijken wel het inzicht in de staat en het functioneren van de defensieorganisatie. De Inspecteur-Generaal Veiligheid is als coördinerend toezichthouder voorzitter van het beraad.

Functionaris voor gegevensbescherming
De aandacht voor de beveiliging van persoonsgegevens is in sterke mate toegenomen vanwege maatschappelijke ontwikkelingen en de inwerkingtreding van de Algemene verordening gegevensbescherming. De BA en de FG werken samen en houden gezamenlijk toezicht.

Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
Het KMCGS en de BA hebben een gemeenschappelijk toezichtgebied: de opslag en het vervoer van munitie, explosieven en springmiddelen. De gehanteerde normering is voor beide toezichthouders wel verschillend. Het KMCGS vervult een 'oog- en oorfunctie' voor de naleving van de DBB-normering.

2 Geplande activiteiten 2024

In dit hoofdstuk staan de geplande toezichtonderwerpen voor het toezichtjaar 2024. Het betreft toezicht aan de hand van de in hoofdstuk 1 genoemde toezichtkaders en het gezamenlijk toezicht met andere interne toezichthouders. Deze planning op onderwerpniveau is algemeen van aard vanwege de beperkte capaciteit en de dynamische aard van toezichtactiviteiten. Een gedetailleerde planning van toezichtactiviteiten ontstaat gedurende het toezichtjaar en heeft dit toezichtjaarplan als leidraad. Deze flexibele aanpak stelt de BA als toezichthouder in staat om met de beschikbare capaciteit, effectief te opereren in een complexe en veranderlijke omgeving.

De BA:
- voert systeemgericht toezicht uit op het bestaan, de opzet en de effectieve werking van een beveiligingsmanagementsysteem en de borging van de PDCA-cyclus.
- houdt normatief toezicht op:
    - de integrale beveiliging van TBB, objecten, informatiesystemen (waaronder ook de kritische informatiesystemen en NATO- en EU-informatiesystemen in gebruik bij Defensie) en koppelingen. Dit kan ook plaatsvinden tijdens inzet en/of oefeningen;
    - de systemen en locaties van de beide inlichtingendiensten;
    - informatiesystemen voor, tijdens en/of na het uitvoeren van een accreditatie door de BA;
    - de integrale beveiliging van elke SAPF binnen Nederland en SAPF in Amerika die onder defensieverantwoordelijkheid vallen.
- monitort eerdere aanbevelingen en verbeterplannen. Het monitorproces van aanbevelingen en verbeteringen is gerelateerd aan de PDCA-cyclus met als doel het lerend vermogen van de organisatie te vergroten en voortdurende verbeteringen te stimuleren.
- houdt ad hoc toezicht op geaccepteerde restrisico's, incidenten, meldingen van voorvallen en/of onderzoeken.
- houdt jaarlijks normatief toezicht in zijn rol als NSA-MoD op basis van het NATO- en EU-beleid. Dit toezicht heeft onder andere betrekking op alle in Nederland gevestigde *Centres of Excellence* van de NATO.
- bewaakt de voortgang en opvolging van actiepunten naar aanleiding van uitgevoerd toezicht in voorgaande jaren.
- coördineert beveiligingstesten in het kader van de samenwerking met de Rijks-BVA, zoals fysieke beveiligingstesten.
- begeleidt externe toezichthouders, van de NATO, de EU of landen.

In het kader van de samenwerking met de overige toezichthouders voert de BA in 2024 gezamenlijk toezicht uit met de FG. Het toezichtonderwerp wordt nader bepaald op basis van de planning van de FG.

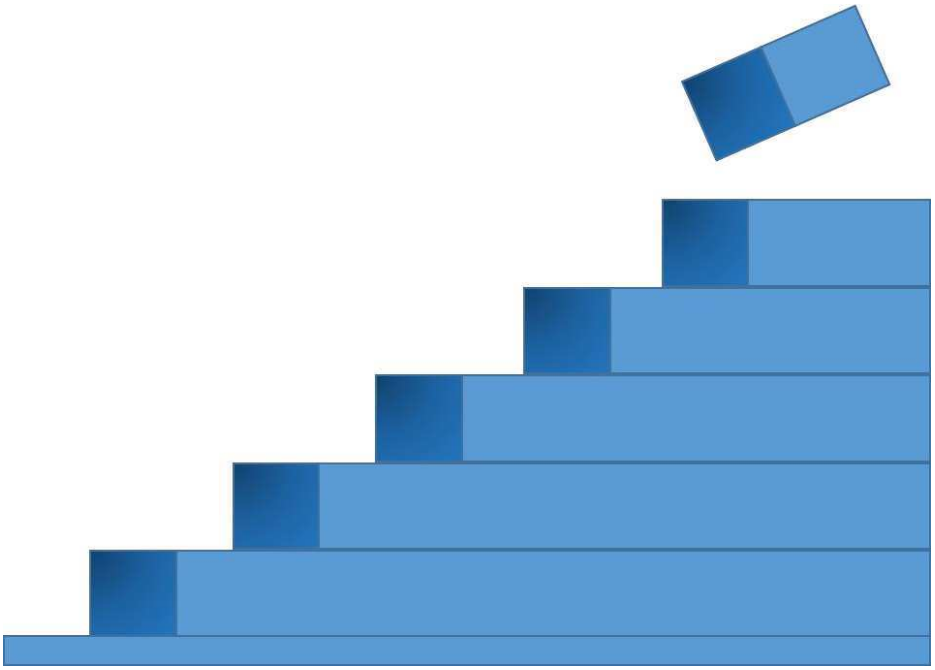

3 Ontwikkelingen in Toezicht

De vergrote aandacht voor verbeteringen op het gebied van beveiligingstesten is een ontwikkeling die door de BA is geïnitieerd. Dit initiatief wordt mede gevoed door twee aanbevelingen van de Algemene Rekenkamer in het verantwoordingsonderzoek 2022, namelijk beveiligingstesten en beveiligingsbewustwording. Beveiligingstesten bieden een realistische beoordeling van de effectiviteit van geïmplementeerde beveiligingsmaatregelen, door potentiele zwakke punten in de beveiliging te identificeren. In het lopende jaar zijn reeds de eerste stappen gezet om de randvoorwaarden te inventariseren voor het kwalitatief en kwantitatief beleidsmatig borgen van beveiligingstesten. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar de beleidsmatige borging, maar ook naar:

- de uitwerking hiervan in de gehele beveiligingsketen;
- de mogelijkheden om beveiligingstesten als dienst te laten ontwikkelen door interne dienstverleners en
- het eventueel contracteren van externe dienstverleners.

Deze ontwikkeling draagt tevens bij aan het beveiligingsbewustzijn en het verder borgen van de PDCA-cyclus.

4 Bijlage

4.1 Afkortingen

AIVD	Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst
BA	Beveiligingsautoriteit
BNIVD	Beveiligingsnormen Inlichtingen & Veiligheidsdiensten
DBB	Defensie Beveiligingsbeleid
EU	Europese Unie
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming
IGK	Inspecteur-Generaal der Krijgsmacht
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IT	Informatietechnologie
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
MIVD	Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst
MLA	Militaire Luchtvaart Autoriteit
NATO	*North Atlantic Treaty Organization*
NSA-MoD	*National Security Authority – Ministry of Defence*
PDCA	*Plan-Do-Check-Act*
PSO	*Program Security Officer*
SAPF	*Special Access Program Facilities*
SG	Secretaris-Generaal
TBB	Te Beschermen Belangen

Ministerie van Defensie

Toezichtjaarplan 2024

Functionaris voor Gegevensbescherming

Colofon

Functionaris voor Gegevensbescherming

Adres
Majoor Jan Linzel Complex
Brasserskade 227a
2497 NX Den Haag

Postadres
Ministerie van Defensie - Bestuursstaf
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Datum
November 2023

Voorwoord

De Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) is een interne toezichthouder van het Ministerie van Defensie en houdt toezicht op de naleving van de wet- en regelgeving rond de bescherming van de privacy en de verwerking van persoonsgegevens. De Algemene verordening gegevensbescherming (Avg) en de Wet politiegegevens (Wpg) zijn de wettelijke basis voor het toezicht van de FG. De FG wordt ook wel aangeduid als *Data Protection Officer* (DPO). De FG controleert of betrokkenen hun privacyrechten kunnen uitoefenen en ziet toe op een correcte afhandeling van klachten over en incidenten bij het verwerken van persoonsgegevens, waaronder datalekken.

In de Defensievisie 2035 '*Vechten voor een veilige toekomst*'[1] onderkent de minister van Defensie het belang van informatiegestuurd optreden en onderstreept dat Defensie ook toegerust moet zijn om, binnen de geldende ethische en juridische kaders, op te treden in de informatieomgeving. In lijn hiermee besteedt de FG in 2024 meer aandacht aan de verwerking van persoonsgegevens bij de technische en organisatorische ontwikkelingen en innovaties in het kader van de informatiegestuurde krijgsmacht, en het verbeteren van de informatiehuishouding van Defensie. Voorbeelden hiervan zijn het bevorderen van de cyberveiligheid, het gebruik van biometrische herkenning, de digitalisering van de inzet, de toepassing van AI en algoritmes, en het monitoren van fysieke prestaties en gezondheidsgegevens. Hierbij kiest de FG voor een balans tussen enerzijds het bevorderen van de bewustwording en anderzijds het toezicht op de naleving van wet- en regelgeving. De FG houdt toezicht op de bestaande en de nieuwe manieren waarop Defensie persoonsgegevens verwerkt. De ambtelijke top, de operationele commandanten van de krijgsmachtonderdelen en de hoofden van de defensieonderdelen krijgen als Avg- en Wpg-beheerders gevraagd en ongevraagd advies van de FG en kunnen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid.

De Functionaris voor Gegevensbescherming Algemene verordening gegevensbescherming
Mevr. mr. O.L. Stenhuis-Kok

De Functionaris voor Gegevensbescherming Wet politiegegevens
mr. K.M.M. Weijers

[1] Zie Ministerie van Defensie. (15 oktober 2020). *Defensienota TK 2020-2021*. 34919, nr. 71., bijlage 951610

Inhoud

1 Over de Functionaris voor Gegevensbescherming 6
1.1 Inspelen op komende ontwikkelingen binnen het toezicht 6
1.2 Organisatorische wijzigingen 7
1.3 Avg-/Wpg-organisatie Ministerie van Defensie 7

2 Geplande activiteiten 2024 8
2.1 Toezichtactiviteiten 8
2.2 Overige activiteiten 8
2.3 Monitoren, signaleren en reflecteren 9
2.4 Samenwerking 9
2.5 Overzicht voorgenomen toezichtactiviteiten 2024 10

3 Bijlage 11
3.1 Afkortingen 11

1 Over de Functionaris voor Gegevensbescherming

De Functionaris voor Gegevensbescherming (FG) is binnen Defensie de onafhankelijke toezichthouder die toeziet op de naleving van de wet- en regelgeving bij de verwerking van persoonsgegevens[2]. De Algemene verordening gegevensbescherming (Avg), de Uitvoeringswet Avg (Uavg) en de Wet politiegegevens (Wpg) zijn de wettelijke basis voor het toezicht door de FG.

Binnen Defensie zijn twee functionarissen gegevensbescherming actief, die respectievelijk toezien op de naleving van de Avg en de Wpg.

De FG hanteert in haar toezicht vier vormen van onderzoek:
- ***nalevingstoezicht***: regulier toezicht gericht op het bevorderen van het naleven van wet- en regelgeving;
- ***systeemtoezicht***: toezicht op de opzet, het bestaan en de werking van systemen en processen, gericht op het systematisch vergroten van kwaliteit en regelnaleving;
- ***signaalgestuurd toezicht***: ad hoc-toezicht naar aanleiding van incidenten, onregelmatigheden of datalekken;
- ***thematisch onderzoek***: onderzoek naar een of meer specifieke aspecten bij meerdere onderdelen. Het onderzoek leidt tot een oordeel over de uitvoering bij meerdere organisatieonderdelen.

1.1 Inspelen op komende ontwikkelingen binnen het toezicht

Defensie werkt aan verdergaande digitalisering en doorloopt een transitie naar informatiegestuurd optreden. Het gaat om uiteenlopende producten, diensten en applicaties waarbij (nieuwe) technologieën gebruikt worden. Voorbeelden hiervan zijn het ontwikkelen van *business intelligence dashboards*, kunstmatige intelligentie (AI), algoritmes, slim cameratoezicht, gezondheidsmonitoring, elektromagnetische spectrumanalyse (bijvoorbeeld *wifi-tracking*) en (biometrische) sensoren. Ook komen er steeds meer tools beschikbaar die informatie en datastromen verwerken en inzichtelijk maken vanuit publiektoegankelijke bronnen. Defensie beschikt hierdoor over steeds grotere hoeveelheden data en daar zitten vaak gevoelige en bijzondere persoonsgegevens bij.

De FG richt zich in 2024 naast de reguliere toezichtwerkzaamheden ook op verwerkingen van persoonsgegevens, waarbij nieuwe technologieën worden gebruikt die door de aard, omvang of de context en de doelen ervan mogelijk een hoog risico inhouden voor de rechten en vrijheden van personen. De FG haakt al zoveel als mogelijk aan bij implementatietrajecten, zoals de doorontwikkeling beleidsvisie 'Informatiegestuurd Optreden' (IGO), het programma 'Defensie Open op Orde', en de voorbereiding op de EU-verordening *Artificial Intelligence* (AI)[3], om te voorkomen dat de privacygerelateerde risico's niet of niet juist worden geadresseerd en de gemaakte keuzes niet voldoende worden onderbouwd.

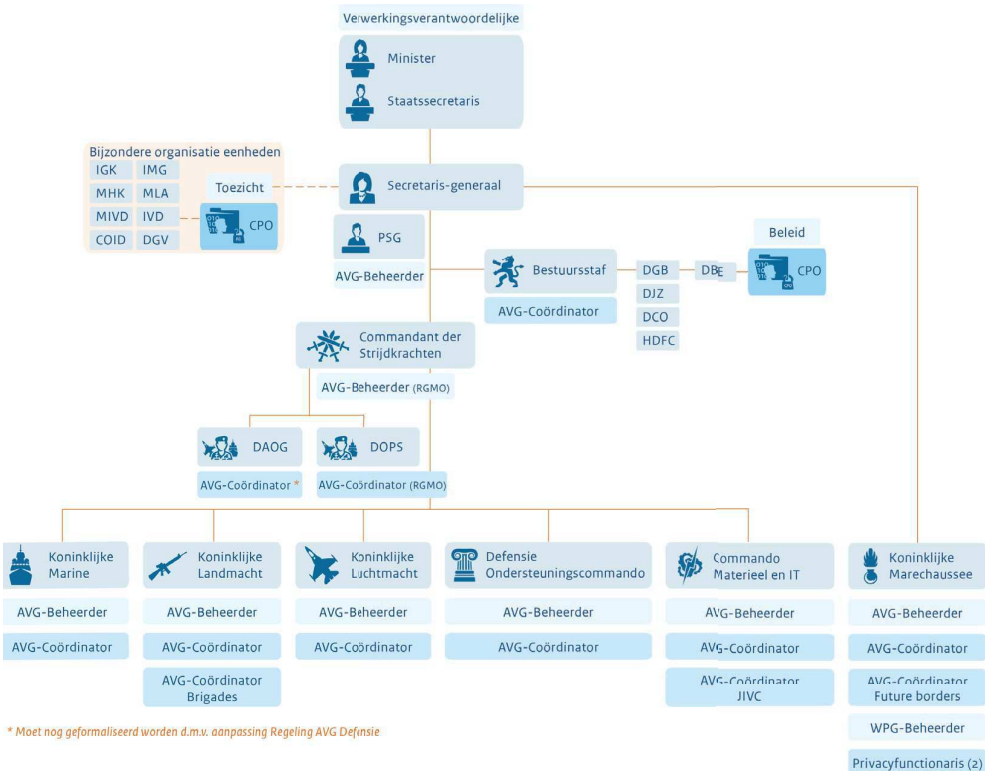
Daarnaast richt de FG zich op vaker terugkerende elementen van het toezicht, zoals de Avg- en Wpg-organisatiestructuur, de naleving van de wettelijke verantwoordingsplicht, transparantieverplichting, het gegevensbeschermingsbewustzijn en de melding, afhandeling en registratie van inbreuken op de beveiliging van persoonsgegevens (datalekken).

[2] De FG is bij Defensie niet belast met het toezicht op de naleving van de Wet op de inlichtingen en veiligheidsdiensten 2017 door de Militaire Inlichtingen en Veiligheidsdienst (MIVD).
[3] Zie ook BS2022014990, Nota managementreactie 'ADR-deelonderzoek beheersing algoritme', 8 juli 2022.

1.2 Organisatorische wijzigingen

Goed toezicht is onafhankelijk, transparant, effectief en professioneel. De toezichthouder moet zonder beïnvloeding van de onder toezicht staande partij, de verantwoordelijke bestuurder of anderen, objectief feitenonderzoek kunnen uitvoeren om tot een oordeel te komen. Het zonder belangenconflict uitoefenen van de taken en rechtstreekse rapportagelijnen naar de Secretaris-generaal, de staatssecretaris en de minister zijn een eerste vereiste[4]. Ten behoeve van de onafhankelijkheid en transparantie is de onafhankelijke toezichtcapaciteit (FG-unit) met ingang van 2023 als Bijzondere Organisatie Eenheid (BOE) onder de P-SG ingericht en administratief ondergebracht bij de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD). Daarnaast is de FG-unit in de loop van 2023 versterkt met aanvullende personele capaciteit. In 2024 wordt de FG-unit verder versterkt met een 'kwartiermakersfunctie' om complexe toezichtprocessen op het gebied van gegevensbescherming te coördineren en de visie en strategie te bepalen voor het toezicht op AI en algoritmes binnen de defensieorganisatie. De FG-unit zal naar verwachting in 2024 bestaan uit zeven medewerkers: de twee FG's (Avg en Wpg), een kwartiermaker toezicht AI en algoritmes, drie senior inspecteurs en een junior inspecteur/secretaris. Het onderstaande organogram toont de Avg-/Wpg-organisatie van het Ministerie van Defensie. Conform de Avg- en Wpg-regelingen Defensie is de verwerkingsverantwoordelijkheid vanuit de minister van Defensie toebedeeld aan de beheerders bij de defensieonderdelen en zijn Avg-coördinatoren en Wpg-privacyfunctionarissen aangesteld. De beoogde scheiding tussen de Beleidsfunctie belegd bij de *Chief Privacy Office* (CPO) en de Toezichtfunctie belegd bij de FG-Unit komt inmiddels duidelijk naar voren in de organisatiestructuur.

1.3 Avg-/Wpg-organisatie Ministerie van Defensie

Figuur 1: Organogram

[4] Zie artikel 38 lid 3 Avg 'De Functionaris voor gegevensbescherming brengt rechtstreeks verslag uit aan het hoogste leidinggevende niveau van de verwerkingsverantwoordelijke…'

2 Geplande activiteiten 2024

2.1 Toezichtactiviteiten

De FG voert onderzoeken uit naar de naleving van de Avg en de Wpg bij de defensieonderdelen en, indien van toepassing, bij verwerkers en sub-verwerkers. Ook voor gegevensverwerking bij (sub-)verwerkers is en blijft Defensie verantwoordelijk en valt de verwerking onder het nalevingstoezicht van de FG's.

De FG voert onder andere systeemtoezicht uit op de processen/systemen van de verantwoordingsplicht. De kwaliteit en borging van de verantwoordingsplicht is van belang voor een verdere inrichting van systeemtoezicht. Als een organisatieonderdeel over een goed werkend intern borgingssysteem (*compliance*-management) beschikt, dan is het waarschijnlijker dat de organisatie de kwaliteit- en gegevensbeschermingsdoelstellingen behaalt.

Op grond van de wettelijke verantwoordingsplicht moeten alle geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerkingen van persoonsgegevens binnen Defensie worden vastgelegd in een register van verwerkingsactiviteiten, voordat met de verwerking ervan wordt aangevangen. Dit centrale register biedt op een overzichtelijke manier inzicht in alle processen en activiteiten waarbij persoonsgegevens betrokken zijn, inclusief de verwerkingsdoelen en wettelijke grondslagen. De FG's voeren toezicht uit op de kwaliteit en de naleving van de verplichting tot het bijhouden van het register van verwerkingsactiviteiten door de verwerkingsverantwoordelijke en de beheerders.

De FG houdt tevens toezicht op de uitvoering van de *Data Protection Impact Assessments* (DPIA's). Op de binnen Defensie opgestelde DPIA's wordt een kwaliteitstoets door de *Chief Privacy Office* (CPO) uitgevoerd. De FG ziet toe op de goede uitvoering van de DPIA's en wordt uiteindelijk verzocht de DPIA te beoordelen (appreciatie) op de inhoud, de risicobeoordeling en de acceptatie van eventuele restrisico's. In sommige gevallen moet, door tussenkomst van de FG, het traject van voorafgaande raadpleging bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) worden doorlopen.

Daarnaast selecteert de FG (innovatieve en technologische) thema's om te onderzoeken. Een themagericht onderzoek richt zich op een of meer specifieke aspecten bij meerdere defensieonderdelen.

Behalve gepland toezicht worden ook ad hoc-toezichtbezoeken uitgevoerd naar aanleiding van incidenten, onregelmatigheden of datalekken. Meldingen van datalekken die een hoog risico opleveren voor de privacy van de betrokkenen, worden in afstemming met de FG ook extern gemeld aan de AP. Een datalek kan aanleiding zijn voor een onderzoek.

2.2 Overige activiteiten

De FG Defensie heeft, naast de toezichtactiviteiten, in ieder geval tot taak:

- het jaarlijks rapporteren aan de minister over de naleving van de Avg en de Wpg;
- het adviseren van de minister en de beheerders over de toepassing en uitvoering van de Avg en Wpg;
- het begeleiden en verzorgen van contacten tussen het ministerie en de AP, en interdepartementaal;
- het toezien op de juiste afwikkeling van klachten rond het verwerken van persoonsgegevens;
- het toezien op het evalueren van (risicovolle) incidenten met betrekking tot het verwerken van persoonsgegevens of politiegegevens;
- het adviseren over de naleving van de Avg en Wpg in het kader van (beleids)ontwikkelingen en implementatietrajecten.

De FG heeft een belangrijke signalerende en adviserende rol ten aanzien van (voorgenomen) risicovolle verwerkingen van persoonsgegevens. De FG dient door de defensieorganisatie tijdig en naar behoren te worden betrokken bij nieuwe ontwikkelingen.

Klachtbehandeling is geen wettelijke toezichtstaak van de FG. Het kan echter wel voorkomen dat een klacht of incident aanleiding is om een onderzoek uit te voeren. Dit hangt af van de aard van de klacht of het incident en de ernst van de gevolgen ervan. Daarnaast kan een datalekmelding, een adviesvraag over een bestaand verwerkingsproces of een nieuwe werkwijze aanleiding zijn om te bezien in hoeverre toezicht vooraf zal plaatsvinden. Ook kan er aanleiding zijn om achteraf toezicht te houden op het verlopen proces.

De FG neemt deel aan het Rijksplatform van Functionarissen voor Gegevensbescherming (RPFG), het overleg van de FG's van de ministeries en enkele rijksbrede organisaties, en aan het platform van Functionarissen voor Gegevensbescherming op grond van de Wpg en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg). Deze samenwerkingsverbanden zorgen voor meer samenhang in het toezicht op de bescherming van persoonsgegevens binnen de Rijksoverheid.

2.3 Monitoren, signaleren en reflecteren

Om risico's in te schatten en de toezichtactiviteiten van de FG te plannen en voor te bereiden, maakt de FG onder andere gebruik van het register van verwerkingsactiviteiten en uitgevoerde DPIA's. De FG krijgt de benodigde toegang tot persoonsgegevens en verwerkingsactiviteiten voor het houden van toezicht. In het kader van haar toezichthoudende taak onderhoudt de FG binnen Defensie nauw contact met de Avg-coördinatoren en Wpg-privacyfunctionarissen als eerste contactpersoon bij de diverse defensieonderdelen. De Avg-coördinatoren en Wpg-privacyfunctionarissen hebben, naast de CPO, ook een belangrijke signalerende en adviserende rol ten aanzien van (voorgenomen) risicovolle verwerkingen van persoonsgegevens. De FG ontvangt intern Defensie de benodigde ondersteuning en middelen om de taken naar behoren uit te kunnen voeren.

2.4 Samenwerking

Samen met de andere interne toezichthouders van Defensie, verenigd in het Toezichtberaad, werkt de FG aan een sterkere positie van het toezicht bij Defensie en daarmee aan een betere balans tussen de driehoek 'Beleid, Uitvoering en Toezicht'. Om de kwaliteit, zichtbaarheid en effectiviteit van het toezicht te vergroten, zoekt de FG ook in 2024 aansluiting bij andere toezichthouders binnen Defensie, zoals de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG), de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) en de Beveiligingsautoriteit (BA). Indien mogelijk proberen de interne toezichthouders hun toezichtbezoeken gecombineerd af te leggen.

2.5 Overzicht voorgenomen toezichtactiviteiten 2024

Onderzoek	Toelichting
Nalevingstoezicht Avg en Wpg	Regulier toezicht gericht op het bevorderen van het naleven van de Avg en de Wpg. Toezichtonderzoeken bij verschillende defensieonderdelen. Een selectie van onderdelen/verwerkingen vindt plaats op basis van een risicoafweging, ontwikkelingen binnen Defensie en DPIA's. Toezichtbezoeken kunnen plaatsvinden ten behoeve van het opstellen van advies op een DPIA.
Follow-up-onderzoeken	Toezichtonderzoeken (naleving- of systeemtoezicht) kunnen worden uitgevoerd naar de realisatie van aanbevelingen uit eigen onderzoeken of onderzoeken van derden.
Systeemtoezicht Avg en Wpg	Toezicht gericht op de kwaliteit (opzet, bestaan en werking) van de processen en van de (kwaliteit)systemen waarmee die processen bewaakt worden. Onderzoeken kunnen plaatsvinden op onder andere de procedure 'Meldplicht datalekken', onderdelen van de verantwoordingsplicht en rechten van betrokkenen.
Signaalgestuurd toezicht	Ad hoc-toezicht wordt uitgevoerd naar aanleiding van incidenten, onregelmatigheden of datalekken.
Thematisch onderzoek	Onderzoek wordt uitgevoerd naar een of meer specifieke aspecten bij meerdere organisatieonderdelen. Een selectie van thema's en onderdelen/verwerkingen vindt plaats op basis van een risicoafweging, innovaties en ontwikkelingen binnen Defensie.

Een indicatief overzicht toezichtbezoeken 2024 wordt na afstemming met de Avg-coördinatoren en -beheerders nagezonden.

3 Bijlage

3.1 Afkortingen

AP	Autoriteit Persoonsgegevens
Avg	Algemene verordening gegevensbescherming
BA	Beveiligingsautoriteit
CPO	*Chief Privacy Office*
DPO	Defensie Gezondheidsorganisatie
DI	Documentaire Informatievoorziening
DPIA	*Data Protection Impact Assessment* (Engelse term voor GEB)
DPO	*Data Protection Officer* (Engelse term voor FG)
FG	Functionaris voor Gegevensbescherming (Nederlandse term voor DPO)
GEB	Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (Nederlandse term voor DPIA)
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
MGZ	Militaire Gezondheidszorg
RPFG	Rijksplatform van Functionarissen voor Gegevensbescherming
UAvg	Uitvoeringswet Avg
Wjsg	Wet justitiële- en strafvorderlijke gegevens
Wpg	Wet politiegegevens

Ministerie van Defensie

Toezichtjaarplan 2024

Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

Colofon

Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS)

Koninklijke Marechaussee (KMar)
Landelijk Tactisch Commando (LTC)
Brigade Operationele Service & Support (BOSS)

Adres
Kamp Nieuw Milligen
Meervelderweg 19
3888 NH Uddel
Gebouw 56

Postadres
Postbus 90200
3509 BE Utrecht
MPC 58 A

Datum
November 2023

Voorwoord

Het Ministerie van Defensie levert een belangrijke bijdrage aan de bevordering van vrede en veiligheid in de wereld. De omgang met gevaarlijke stoffen is inherent aan het uitvoeren van haar taken. Gevaarlijke stoffen worden vervoerd, opgeslagen en behandeld door Defensie. Het KMCGS houdt hier toezicht op, om ervoor te zorgen dat dit zo veilig mogelijk gebeurt.

De actuele toestand van de wereld laat het belang zien van een robuuste defensieorganisatie die op de toekomst is voorbereid. De recente conflicten tussen Rusland en Oekraïne, en tussen Israël en de terreurbeweging Hamas onderstrepen dat des te meer.

Er is op meerdere manieren weer ruimte voor groei bij Defensie en dat is hard nodig. Maar groeien blijkt in de praktijk toch best lastig te zijn, zeker voor een organisatie die jarenlang op krimp ingesteld is geweest. De operationele druk, de noodzaak om te groeien, en het chronische personeelstekort brengen de nodige uitdagingen voor de organisatie met zich mee. Binnen Defensie is er altijd een spanningsveld tussen wat volgens de regelgeving moet, het beschikbare (goed opgeleide) personeel, de aanwezige kennis en ervaring, de beschikbare budgetten, de operationele druk en de 'can do'-instelling van het personeel. De huidige situatie in de wereld versterkt dit reeds aanwezige spanningsveld. Het risico dat hierdoor de grenzen van wet- en regelgeving worden opgezocht en, meestal onbewust maar soms bewust, worden overschreden, neemt hiermee ook toe. Het is aan de defensieorganisatie om hier een balans in te vinden, maar dat is niet eenvoudig.

Defensie is een lerende organisatie en toezicht en controle op het gebied van vervoer, opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen bij Defensie blijven noodzakelijk. Enerzijds om ervoor te zorgen dat Defensie voldoet aan wet- en regelgeving, anderzijds om de organisatie door te lichten en, daar waar nodig, verbeteringen te implementeren. Dit alles met het uiteindelijke doel de veiligheid en het veiligheidsbewustzijn bij Defensie te verhogen.

Het KMCGS wil met haar toezicht Defensie helpen de hierboven genoemde balans te vinden en te behouden.

Luitenant-kolonel M.L. van Heusden
Commandant Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen

Inhoud

1 Over het KMCGS 6
- 1.1 Taken 6
- 1.2 Optreden 6
- 1.3 Organogram 7
- 1.4 Toelichting organogram 7

2 Geplande activiteiten 2024 8
- 2.1 Toezichtactiviteiten algemeen 8
- 2.2 Toezichtactiviteiten vervoer 8
- 2.3 Toezichtactiviteiten opslag en behandeling 9
- 2.4 Overige activiteiten 9
- 2.5 Overzicht voorgenomen onderzoeken 10
- 2.6 Samenwerking met andere partijen 10

3 Bijlagen 11
- 3.1 Afkortingen 11
- 3.2 Grondslagen 12

1 Over het KMCGS

Het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen (KMCGS) is een van de onafhankelijke toezichthouders van Defensie en houdt namens de Secretaris-generaal (SG) van Defensie toezicht op het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen. Daarnaast is het KMCGS aangewezen voor de bestuurs- en strafrechtelijke milieuhandhaving bij Defensie en op de nationale luchthavens.

1.1 Taken

Het KMCGS is belast met het toezicht op en de handhaving van het vervoer van gevaarlijke stoffen, zoals vastgelegd in de Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen (WVGS), de Wet Luchtvaart (WL), onderliggende regelgeving en de dienstvoorschriften die hierop van toepassing zijn. Ten tweede is het KMCGS belast met de controle op de naleving van de dienstvoorschriften voor de opslag van ontplofbare stoffen en voorwerpen, voor het merken van verpakkingen en munitieartikelen, en voor het interne vervoer op inrichtingen van Defensie en militaire oefenterreinen. Tot slot is het KMCGS aangewezen voor de opsporing van milieuovertredingen bij Defensie, op defensieterreinen en de nationale luchthavens.

De hoofdtaken die hieruit voortvloeien zijn:
- het toezien op en controleren van het veilig vervoeren, opslaan en behandelen van gevaarlijke stoffen door de Nederlandse krijgsmacht in binnen- en buitenland;
- het toezien op het veilig vervoeren en opslaan van gevaarlijke stoffen door buitenlandse krijgsmachten op Nederlands grondgebied;
- straf- en bestuursrechtelijke milieuhandhaving op defensieterreinen en de nationale luchthavens.

Het effect dat het KMCGS met het toezicht wil bereiken, is dat gevaarlijke stoffen zowel in Nederland, als tijdens oefeningen en missies in buitenland, zo veilig mogelijk worden vervoerd, behandeld en opgeslagen. Het KMCGS houdt zowel aangekondigd als onaangekondigd toezicht.

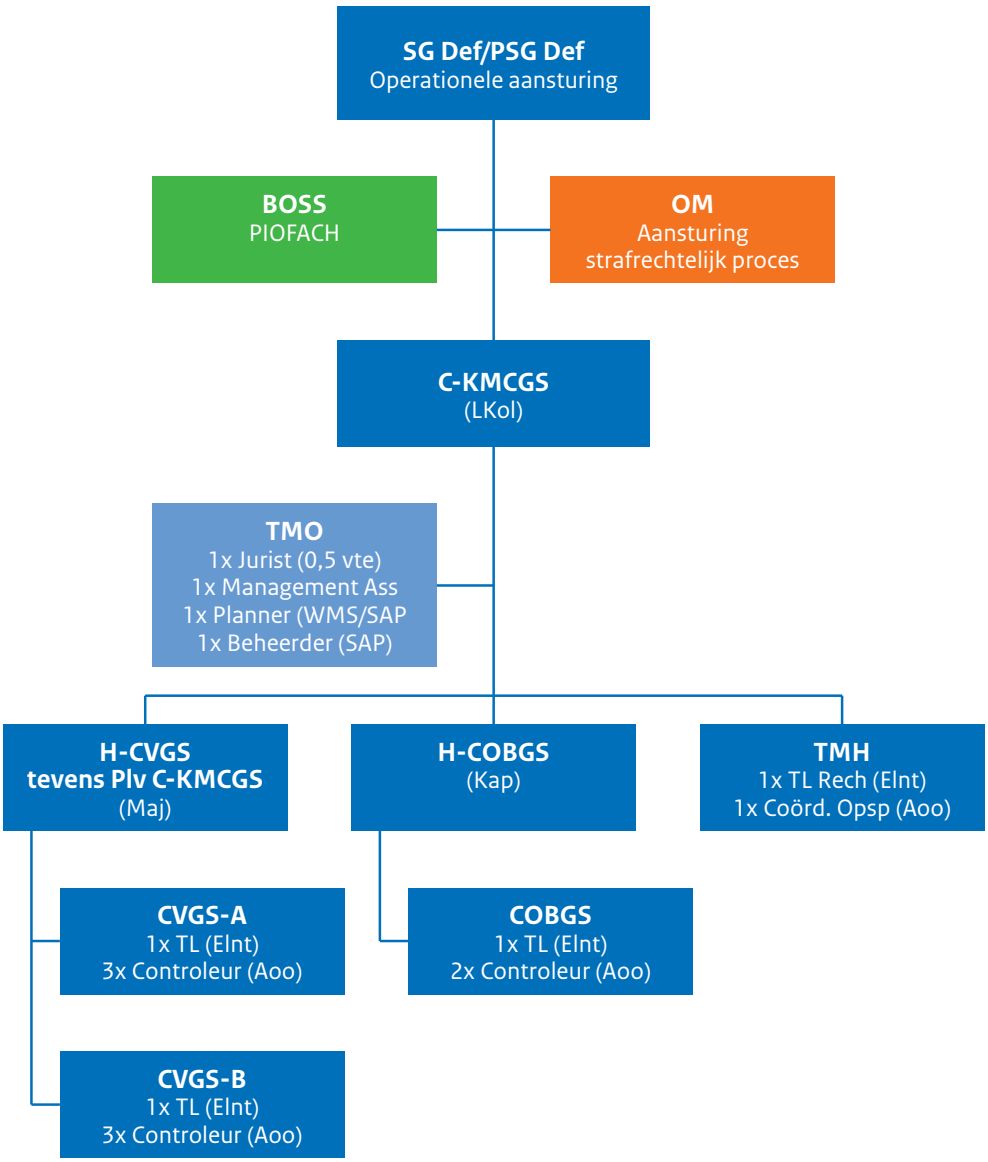
1.2 Optreden

Het toezicht van het KMCGS is in eerste instantie met name gericht op de naleving van wet- en regelgeving. Dit is een vrij klassieke vorm van toezicht. Om de organisatie goed te kunnen adviseren hanteert het KMCGS in haar toezicht ook andere vormen van onderzoek: het thematisch onderzoek en het systeemgericht onderzoek. In het kader van de handhaving doet het KMCGS, in het uiterste geval, ook strafrechtelijk (opsporings)onderzoek. Strafrecht is echter het ‘ultimum remedium’. Incidentonderzoek behoort, in principe, niet tot de taken van het KMCGS.

In het thematisch toezicht onderzoekt het KMCGS specifieke onderwerpen die van belang zijn voor het uitvoeren van veilig vervoer, opslag en behandeling van gevaarlijke stoffen door de defensieorganisatie. Deze onderwerpen komen onder andere door trendanalyses naar voren, maar zaken die door het KMCGS als zeer zorgelijk worden gezien, kunnen ook separaat onderzocht worden. Met systeemgericht toezicht beoordeelt het KMCGS de opzet, het bestaan en de werking van het veiligheidsmanagementsysteem van Defensie.

Samen met andere interne toezichthouders werkt het KMCGS aan een sterkere positie van het toezicht bij Defensie en daarmee aan een betere balans tussen de driehoek ‘Beleid, Uitvoering en Toezicht’.

1.3 Organogram

1.4 Toelichting organogram

Voor het houden van toezicht beschikt de commandant KMCGS (C-KMCGS) over drie teams. Deze teams hebben ieder een andere taak of taakgebied, te weten: 'Controle Vervoer Gevaarlijke Stoffen' (CVGS), 'Controle Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen' (COBGS) en milieuhandhaving door de rechercheurs van 'Team Milieuhandhaving' (TMH). Voor de ondersteuning van deze teams beschikt C-KMCGS in de nabije toekomst over een Team Managementondersteuning (TMO). Dit team bestaat uit vier functionarissen: een jurist (0.5 fte, wordt gedeeld met Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen (MCGS)), een juridisch managementassistent, een planner/SAP-specialist en een beheerder (SAP KL V). Deze functies komen voort uit het programma 'Obelix' en bestaan op papier, maar zijn nog niet gevuld. Op dit moment worden de functiebeschrijvingen geschreven.

2 Geplande activiteiten 2024

2.1 Toezichtactiviteiten algemeen

Het KMCGS kijkt elk jaar grotendeels naar dezelfde aspecten met betrekking tot het vervoer, de opslag en de behandeling van gevaarlijke stoffen. Omdat het niet mogelijk is om alle aspecten even uitgebreid te bekijken, worden er elk jaar accenten in het toezicht gelegd. Het leggen van deze accenten is voornamelijk gebaseerd op bevindingen van voorgaande jaren, waarbij gekeken wordt naar risico's voor het defensie-personeel, de defensieorganisatie, de omgeving en eventuele ontwikkelingen in het toezichtdomein. Naast de werkzaamheden in het kader van het toezicht zullen de medewerkers van het KMCGS ook de nodige tijd moeten besteden aan het op peil houden van kennis door (herhalings)opleidingen te volgen en het op peil houden van de militaire vaardigheden. Bij het uitvoeren van controles tijdens oefeningen, missies, schietseries en dergelijke, zal het KMCGS met de drie secties gezamenlijk zoveel mogelijk multidisciplinair optreden.

In 2024 verhuist het KMCGS naar een nieuwe locatie op Camp New Amsterdam. De verwachting is dat de verhuizing eind eerste kwartaal of begin tweede kwartaal 2024 plaatsvindt. Gedurende de verhuisperiode kan het zijn dat het KMCGS gedurende een korte tijd (een à twee weken) iets minder zichtbaar is.

2.2 Toezichtactiviteiten vervoer

Reguliere werkzaamheden:
- poortcontroles;
- routecontroles;
- controles oefeningen/schietseries;
- controles expeditielocaties;
- evaluatiegesprekken met Onderdeelsveiligheidsadviseurs (ODVA's) aan de hand van rapportages van gehouden controles.

Specifieke werkzaamheden:
- voorlichting geven aan defensie-eenheden, veiligheidsregio's en handhavingspartners;
- voorlichting geven aan bataljons van de Nationale Reserve (NATRES);
- bezoek bovenwatereenheden CZSK;
- controlebezoek Caribisch gebied;
- controlebezoek *Fort Hood*, *United States of America* (USA);
- controlebezoek missiegebied(en).

Bij bovengenoemde werkzaamheden besteedt het KMCGS in 2024 extra aandacht aan:
- taken en verantwoordelijkheden van de normadressant(en);
- taken en verantwoordelijkheden van functionarissen in het vervoersproces van gevaarlijke stoffen;
- opleidingen van personeel, betrokken bij het vervoersproces van gevaarlijke stoffen;
- stuwage en lading zekeren;
- lithiumbatterijen (-cellen);
- middelen die benodigd zijn voor het vervoeren van gevaarlijke stoffen.

2.3 Toezichtactiviteiten opslag en behandeling

Naast de reguliere algemene controles op de opslag en behandeling van munitie, zal er in 2024 specifiek aandacht zijn voor een aantal andere zaken. Hieronder is per OPCO/onderwerp uitgesplitst waar specifiek aandacht voor zal zijn.

CLAS/CLSK/CZSK:
- controle opslag en behandeling van munitie met de nadruk op defensieregelgeving;
- aanwezigheid van overeenkomsten voor gastgebruik;
- compleetheid en actualiteit van calamiteitenlijsten;
- bluswatercapaciteit op munitiemagazijncomplexen;
- locatie ten behoeve van 'nederleggen' voorafgaand aan of tijdens transport moet in de vergunning opgenomen zijn;
- opslag van niet-reguliere munitie in zowel munitiemagazijncomplexen, als anders dan munitiemagazijncomplexen dient in de vergunning opgenomen te zijn.

Koninklijke Marechaussee (KMar)/DBBO:
- aanwezigheid van benodigde instemmingsdocumenten op de opleglocatie;
- controle of de opleglocatie in het bedrijfsnoodplan is opgenomen.

Oefeningen (binnen- en buitenland):
- controles met de nadruk op lokale regelgeving en defensieregelgeving;
- aanwezigheid van de nota van instemming bij verplichtstelling (opslag van meer dan de vrijgestelde hoeveelheid);
- aarding van opslagcontainers voor munitie en overige gevaarlijke stoffen;
- opslag en behandeling overige gevaarlijke stoffen en eventuele vrijstellingen hiervoor.

Missies:
- controles met de nadruk op lokale regelgeving en defensieregelgeving;
- opslag en behandeling overige gevaarlijke stoffen;
- aarding van opslagcontainers voor munitie en overige gevaarlijke stoffen.

Tentoonstellingsmunitie:
- controles bij alle OPCO's met de nadruk op defensieregelgeving;
- controle op merkwijze;
- aanwezigheid/beschikbaarheid van explosievrijverklaringen.

2.4 Overige activiteiten

De rechercheurs van Team Milieuhandhaving zijn verantwoordelijk voor de straf- en bestuursrechtelijke milieuhandhaving bij Defensie en op de nationale luchthavens. Verder bieden zij steun aan de collega's van de KMar bij milieugerelateerde zaken. De werkzaamheden die hieruit voortvloeien zijn onder andere:
- invulling geven aan de 'vraagbaakfunctie' voor collega's van de KMar op het gebied van milieu;
- ondersteuning bieden bij aantreffen van vuurwerk of lachgas door de collega's van de KMar;
- invulling geven aan de rol van Hulpofficier van Justitie (HOvJ) voor het KMCGS;
- uitvoeren van gezamenlijke controles met CVGS en COBGS;
- uitvoeren van milieuonderzoeken;
- voorlichting geven aan de diverse krijgsmachtdelen;
- samen met de Politieacademie op maat gemaakte trainingen ontwikkelen voor de buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) van het KMCGS;
- contact onderhouden met het OM en het intensiveren van de samenwerking;
- contact onderhouden en samenwerken met de Politie aangaande milieuzaken rondom de luchthaven Schiphol.

Vanwege de ophanden zijnde verhuizing van het KMCGS en het feit dat Kamp Nieuw Milligen in Uddel verlaten zal worden, heeft TMH sinds kort niet meer de beschikking over de tijdelijke vuurwerkopslag op KNM. Hierdoor moest er bij de KMar een nieuwe werkwijze komen voor het afhandelen van vuurwerk. Er wordt inmiddels volgens deze nieuwe werkwijze gewerkt en in 2024 zal deze geëvalueerd worden.

Omdat lachgas per 1 januari 2023 onder de Opiumwet is komen te vallen en niet meer onder de WVGS, moest er ook een nieuwe werkwijze komen voor de afhandeling van lachgas. Ook deze werkwijze zal in 2024 geëvalueerd worden.

2.5 Overzicht voorgenomen onderzoeken

- Het KMCGS blijft projecten zoals VOSS en de instroom van *drones* monitoren waarbij extra aandacht zal zijn voor nieuwe soorten (lithium)batterijen.
- Controles op opslag en vervoer tijdens missies, oefeningen en plaatsen waar Defensie min of meer permanent gevaarlijke stoffen opslaat, zoals in de Verenigde Staten (bijvoorbeeld *Fort Hood*) en het Caribisch gebied.
- Eventuele samenwerking met de Inspectie Militaire Gezondheidszorg (IMG) op het gebied van gevarenklasse 7 (radioactief materiaal) en mogelijk uitbreiding naar controles op opslag en afstoting van medicatie en gevaarlijk medisch afval.
- Monitoren van de stand van zaken betreffende de afvoer van munitie die om verschillende redenen niet meer in gebruik is. Deze munitie moet worden afgevoerd voor demilitarisatie.

2.6 Samenwerking met andere partijen

Het KMCGS neemt actief deel aan het Toezichtberaad. De interne toezichthouders bij Defensie willen op deze wijze hun krachten bundelen om de kwaliteit en samenhang van het toezicht te versterken en daarmee de effectiviteit en de zichtbaarheid van het toezicht vergroten. Hiermee willen zij bereiken dat de toezichtcomponent van het besturingsmodel bij Defensie robuuster wordt en een meer volwassen positie zal krijgen, zodat er een betere balans ontstaat tussen beleid, uitvoering en toezicht. Verder werkt het KMCGS in voorkomend geval samen met diverse interne en externe partners.

Samenwerking met interne partners:
- met de MCGS op het gebied van de opslag, behandeling en het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- met de IMG op het gebied van radioactief materiaal/stralingsbescherming;
- met de Beveiligingsautoriteit (BA) op het gebied van de beveiliging van opslag en vervoer van munitie, explosieven en springmiddelen. De normering van de BA verschilt weliswaar van die van het KMCGS, maar de controleurs van het KMCGS nemen dit mee in hun reguliere controles (oog- en oorfunctie);
- met de Militaire Luchtvaart Autoriteit (MLA) op het gebied van het vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht;
- met de KMar op diverse gebieden, zoals verkeerscontroles gericht op vervoer gevaarlijke stoffen.

Samenwerking met externe partners:
- in voorkomend geval werkt het KMCGS samen met externe partners, zoals de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), Politie, Douane en het OM. Verder neemt het KMCGS actief deel aan diverse overlegfora met interne- en externe ketenpartners;
- met het OM zijn nieuwe afspraken gemaakt om de samenwerking te verbeteren aangaande zaken die in het strafrecht belanden. In 2024 zal volgens die afspraken gewerkt worden.

3 Bijlagen

3.1 Afkortingen

BA	Beveiligingsautoriteit
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
CLAS	Commando Landstrijdkrachten
CLSK	Commando Luchtstrijdkrachten
CNA	Camp New Amsterdam
COBGS	Controle Opslag en Behandeling Gevaarlijke Stoffen
CVGS	Controle Vervoer Gevaarlijke Stoffen
CZSK	Commando Zeestrijdkrachten
DBBO	Defensie Bewakings- en Beveiligingsorganisatie
DVVO	Defensie Verkeers- en Vervoersorganisatie
GS	Gevaarlijke Stoffen
HOvJ	Hulpofficier van Justitie
ILT	Inspectie Leefomgeving en Transport
IMG	Inspectie Militaire Gezondheidszorg
IVD	Inspectie Veiligheid Defensie
KMar	Koninklijke Marechaussee
KMCGS	Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen
KNM	Kamp Nieuw Milligen
MCGS	Militaire Commissie Gevaarlijke Stoffen
MLA	Militaire Luchtvaartautoriteit
MP	Ministeriële Publicatie
NATRES	Nationale Reserve
ODVA	Onderdeelsveiligheidsadviseur
OM	Openbaar Ministerie
OPCO	Operationeel Commando
SAP	Systemen, Applicaties, Producten
SG	Secretaris-generaal
TMH	Team Milieuhandhaving
TMO	Team Managementondersteuning
USA	*United States of America*
VA	Veiligheidsadviseur
VKAM	Veiligheid, Kwaliteit Arbo en Milieu
VOSS	Verbeterd Operationeel Soldaat Systeem
VROM	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
WED	Wet op de economische delicten
WL	Wet Luchtvaart
WVGS	Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen

3.2 Grondslagen

Grondslagen en bevoegdheden

- Algemeen organisatiebesluit Defensie artikel 25
- Aanwijzing SG/A 948
- Wet Vervoer Gevaarlijke Stoffen artikel 34 lid 2 (Toezicht) en artikel 44 lid 1onder b. (Opsporing)
- Besluit toezicht en opsporing vervoer gevaarlijke stoffen geldend van 01-04-2013 t/m heden
- Wet Luchtvaart artikel 11.1 lid 1 onder c. (Toezicht) en artikel 11.3 lid 1 (Opsporing)
- Besluit aanwijzing KMCGS ex artikelen 11.1 en 11.3 Wet Luchtvaart van 28 april 2003
- Besluit van de Minister voor Rechtsbescherming van 01 november 2022 nr. BOACAT2022/075, strekkende tot aanwijzing van buitengewoon opsporingsambtenaren bij het Korps Militaire Controleurs Gevaarlijke Stoffen van de Koninklijke Marechaussee
- Toezicht: Algemene Wet Bestuursrecht art. 5.15 t/m 5.17 en 5.19 betreden locaties, inlichtingen vorderen, kopiëren, meenemen, identiteitsbewijs vorderen, stilhouden te doorzoeken voertuigen
- Opsporing: Wet Economische Delicten art. 18 t/m 21 en 23 (tekst gelijkwaardig aan AWB) uitgebreid met het openen van verpakkingen en het nemen van monsters. (ILT) (Overtredingen WVGS & WL worden aangemerkt als economisch delict)
- Besluit Vervoer Ontplofbare Stoffen Krijgsmacht (BVOSK) (MP 40-20)
- Uitvoeringsregeling Besluit vervoer ontplofbare stoffen krijgsmacht 2011 (MP 40-20)
- Besluit Voorschrift Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen met bijlage
- Besluit Voorschrift intern vervoer gevaarlijke stoffen Defensie 2011 met bijlage
- MP 40-21 Gevaarlijke stoffen Defensie, Deel I: Opslag en behandeling ontplofbare stoffen en voorwerpen
- MP 40-21 Gevaarlijke stoffen Defensie, Deel II: Opslag en behandeling overige gevaarlijke stoffen tijdens oefeningen en operaties
- MP 40-21 Gevaarlijke stoffen Defensie, Deel III: Intern vervoer gevaarlijke stoffen Defensie 2020
- Dienstvoorschrift vervoer gevaarlijke stoffen met militaire vervoermiddelen buitenland, MP 40-20 deel 3000
- Voorschrift voor het merken van munitie en de verpakking van munitie 2022, MP 40-40
- Besluit aanwijzing ambtenaren VROM-regelgeving (artikel 10- REACH)
- Publicatiereeks Gevaarlijke Stoffen 15 (opslag van verpakte gevaarlijke stoffen)

Strafbaarstelling

Overtredingen van de WVGS en WL worden aangemerkt als een economisch delict en zijn als zodanig strafbaar gesteld in de Wet op de economische delicten (WED).

Overtredingen van de MP 40-20, 40-21 en 40-40 worden aangemerkt als schending van het dienstvoorschrift en zijn strafbaar gesteld onder de artikelen 136 t/m 138 van het Wetboek van Militair Strafrecht of onder artikel 18 van de Wet Militair Tuchtrecht.